

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

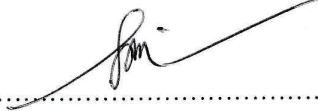
สมานมิตร ชูชีวา

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สมานมิตร ชูชีวา จบนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

..... กรรมการ
(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

..... กรรมการ
(ดร.ชนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ อนันต์นาวี ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.สถาพร พงษ์พิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ ดร.ธนวิน ทองแพง ที่ได้มาเป็นกรรมการในการสอบงานนิพนธ์ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำการทำงานนิพนธ์ทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ อย่างกว้างขวางในการทำงานวิจัยครั้งนี้ อันเป็นสิ่งที่คุณวิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร อาจารย์ประจำ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.วุฒิสักดิ์ ธีระวิทย์ อาจารย์พิเศษ ภาควิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และนายวิรัช เปยะกั้ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและครู โรงเรียน กลุ่มเกาะแก้ว ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาร่วมตอบ แบบสอบถามและให้ข้อมูลต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คณะครู โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร ตลอดจนทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ คุณประโยชน์และความดีที่ได้จากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บุพการี ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมานมิตร ชูชีวา

58920643: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: การบริหารความสัมพันธ์/โรงเรียนกับชุมชน/กลุ่มเกาะแก้ว

สมานมิตร ชูชีวา: การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (THE SCLOOL-
COMMUNITY RELATIONS MANAGEMENT OF SCHOOL IN KOHKAEW CLUSTER
UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์นาวี, กศ.ด.,สถาพร พุทธิพิบูล, กศ.ด. 105 หน้า.
ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง
เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพอายุ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง
.44-.72 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe' test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มเกาะแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ อายุ
โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

58920335: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.ED. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEY WORDS: RELATIONS MANAGEMENT/ SCHOOL AND COMMUNITY/ KOHKAEW CLUSTER

SAMARNMIT CHUCHEEWA: THE SCHOOL-COMMUNITY RELATIONS MANAGEMENT OF SCHOOL IN KOHKAEW CLUSTER UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISORY COMMITTEE: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., SATAPORN PRUETTIKUL, Ph.D. 105 P. 2017.

The purposes of this research were to study and compare the relationship management between school and community of Koh Kaew Schools cluster under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1 classified by status, age and size of the school. The research samples were 140 school administrators and teachers in Koh Kaew schools cluster. The research instrument used for this data collection was a 5-level rating scale questionnaire with a discriminative power of .44-.72. The reliability of the questionnaire was .96. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (t -test) and One-way ANOVA and Scheffe 'Test.

The research results were:

1. The relationship management between Koh Kaew cluster schools under the jurisdiction of the Office of Rayong Primary Education Area 1 and the Koh Kaew community were at a high level in both overall and one by one.

2. Comparison of the relationship management between Koh Kaew cluster schools under the jurisdiction of the Office of Rayong Primary Education Area 1 and the Koh Kaew community classified by age and status, the difference was statistically significant at .05 level both overall and each aspect. When classifying by the schools size, it found that there was no statistical significantly difference in both overall and individual aspects.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
คำถามการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพทั่วไปของการจัดการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1.....	9
การบริหาร โรงเรียน.....	11
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	13
ขอบข่ายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	29
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก.....	90
ภาคผนวก ข.....	84
ภาคผนวก ค.....	100
ภาคผนวก ง.....	103
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสถานภาพ..... 48
2	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน..... 54
3	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน..... 55
4	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน..... 56
5	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา..... 57
6	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน..... 58
7	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน..... 59
8	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ..... 60
9	การเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ..... 61
10	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 จำแนกตามอายุ..... 62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามอายุ.....	64
12 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมจำแนกตามอายุ.....	65
13 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกตามอายุ.....	67
14 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน จำแนกตามอายุ.....	68
15 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ.....	68
16 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจำแนกตามอายุ.....	69
17 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชนจำแนกตามอายุ.....	69
18 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ของ เขต 1 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน.....	70

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 การเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	71
20 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของระหว่างข้อความกับการบริหารความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1.....	101
21 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1.....	104

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาตรา 9 วรรค 6 การมีส่วนร่วมของบุคลากรครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 27 ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำ สาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัด กระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พัฒนาระหว่างชุมชนการจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น และเอกชน นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้ มาตรา 24 (6) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 2) การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรมเจตคติค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล อันเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพ ประชากรของสังคมเพื่อเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งการศึกษาที่สมบูรณ์ จะต้องรวมไปถึงการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ได้ระบุไว้ว่า การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 2) โรงเรียน

เป็นสถาบันที่ทำให้เกิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคมแก่คนในชุมชน โรงเรียนและชุมชน มีความสัมพันธ์กันในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งรับผิดชอบต่อการพัฒนาการ ด้านการศึกษาในระบบแก่เด็กและเยาวชน (Sanders & Epstein, 1998) และโรงเรียนเป็นแหล่ง การลงทุนทางสังคมที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและเป็นสถานที่ที่จัดเตรียมเยาวชนที่มี ความพร้อมเข้าสู่สังคม (Susan, et. al, 2015) ชุมชนเป็นแหล่งที่มาของปัจจัยนำเข้า (Input) และ แหล่งรองรับผลผลิต (Output) ของ โรงเรียนชุมชนจึงเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของโรงเรียน รวมทั้งสมาชิกชุมชนมีอิทธิพลต่อการศึกษาของนักเรียนและมีประโยชน์ต่อชุมชน (Baum, 2015) ดังนั้น การทำหน้าที่ของโรงเรียนจึงต้องอาศัยความร่วมมือหลาย ๆ ด้านจากชุมชนในสังคม และ บ้านเมืองที่มีความพร้อมสูง สังคมและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาซึ่งในแต่ละชุมชนที่ห่างไกล ยากจน และมีความจำกัดของทรัพยากร ยากที่จะ พึ่งพาตนเองและเกื้อหนุน โรงเรียน ได้ดังนั้นนักเรียนในถิ่นทุรกันดารจึงมีความเป็นอยู่ที่น่าเป็นห่วง ทั้งด้านสุขภาพอนามัย ด้านสติปัญญา และด้านจิตใจ เนื่องมาจากขาดอาหาร และปัจจัยพื้นฐาน ในการดำรงชีวิต (พจนีย์ มั่งคั่ง, 2549, หน้า 1) โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต1 มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนเก่ง คนดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ครูและบุคลากรร่วมกับชุมชน ช่วยกันพัฒนานักเรียน ให้มีความรู้ความสามารถทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ทั้งยังร่วมกันจัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเพื่อให้ ตรงตามความตรงการของนักเรียนและสอดคล้องกับชุมชน รวมทั้งงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีโรงเรียนทั้งหมด 16 โรงเรียน สภาพชุมชนรอบโรงเรียนมีลักษณะ เป็นชุมชน หมู่บ้าน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม ไม่ค่อยมีเวลา เอาใจใส่บุตรหลานเท่าที่ควรเนื่องจากเวลาไม่ค่อยตรงกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน จึงทำให้ มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ยังกระทบไปถึง ความร่วมมือสนับสนุนการศึกษากับทาง โรงเรียนในเรื่องของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายการจะพัฒนานักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของชาติในอนาคต ไม่อาจทำได้ด้วยโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว แต่โรงเรียน ต้องได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และชุมชนด้วย การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีความสำคัญยิ่งที่ผู้บริหารและครูจะต้องตระหนักถึง เพราะชุมชน มีบทบาทในความช่วยเหลือให้จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาระยะของ เขต 1, 2558) จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหาร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 เพื่อพัฒนา ปรับปรุงการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของ ผู้บริหาร โรงเรียนภายในโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว ในการกำหนดยุทธศาสตร์และการวางแผน พัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการศึกษา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ อายุ และขนาดของโรงเรียน

คำถามการวิจัย

1. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ อายุ ขนาดของโรงเรียน

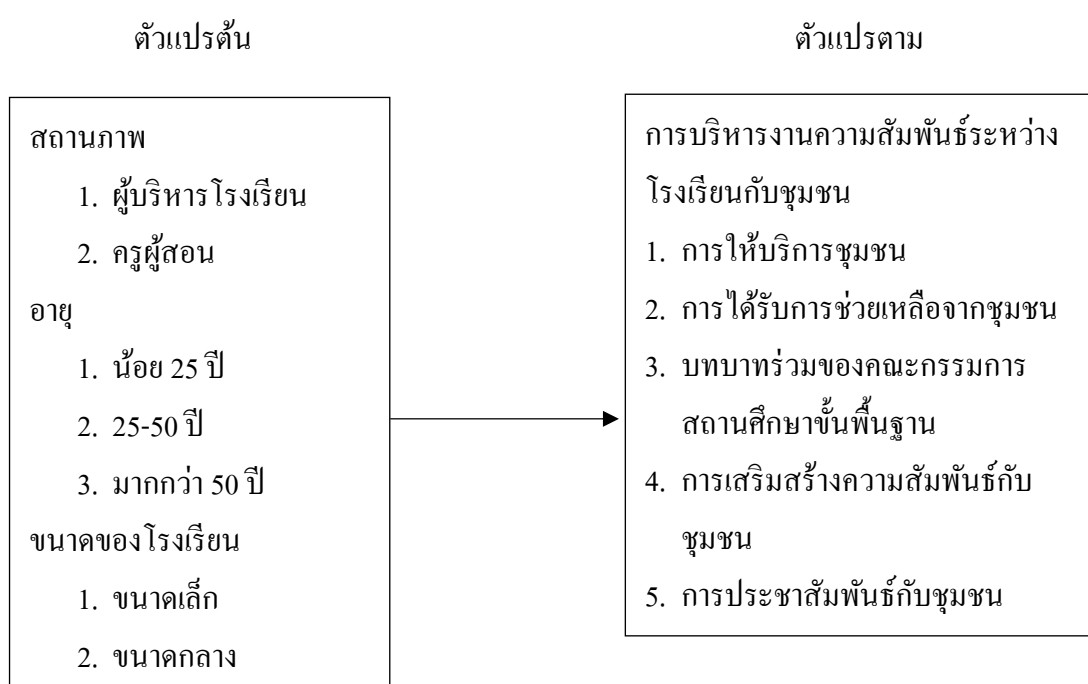
สมมติฐานการวิจัย

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ อายุ และขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ผู้วิจัยใช้ แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553, หน้า 420) กำหนดการบริหารงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 5 ด้าน คือ การให้บริการการชุมชน การได้รับการช่วยเหลือ จากชุมชน บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนและการประชาสัมพันธ์กับชุมชน โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามสถานภาพ อายุ และขนาด ของโรงเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สามารถนำผลวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และวางแผน ในการพัฒนาโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. สามารถนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มี 5 ด้าน คือ การให้บริการชุมชน การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การประชาสัมพันธ์กับชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียน กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 16 โรงเรียน รวม 193 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 กำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของ Kejcic and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 140 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสถานภาพ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ อายุ และขนาดของโรงเรียน

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 อายุ

3.1.2.1 น้อยกว่า 25 ปี

3.1.2.2 25-50 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 50 ปี

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ใน 5 ด้าน ดังนี้

- 3.2.1 การให้บริการชุมชน
- 3.2.2 การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน
- 3.2.3 บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.2.4 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- 3.2.5 การประชาสัมพันธ์กับชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ใน 5 กับชุมชนอันจะก่อให้เกิดผลดี ประโยชน์ที่เกิดขึ้น จะได้รับซึ่งกันและกันของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มี 5 ด้าน

1.1 การให้บริการชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนได้รับการบริการจากโรงเรียนเกี่ยวกับการบริการข่าวสาร ด้านความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านนันทนาการ ด้านอาคารสถานที่วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ

1.2 ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน หมายถึง การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียนทั้งด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานวิทยากรให้ความรู้และแนวคิดต่าง ๆ ให้กับนักเรียน

1.3 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การดำเนินการของคณะบุคคลที่เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ในความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้สอดคล้องกับความต้องการในท้องถิ่น กำกับและติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาและระดมทรัพยากรเพื่อศึกษา

1.4 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน

1.5 ประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชน ได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง การทำเอกสารสิ่งพิมพ์ การพบปะเยี่ยมเยือนผู้ปกครอง

2. กลุ่มโรงเรียนเกาะแก้ว หมายถึง กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 1 มีจำนวน 9 กลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วย ศรีเมือง บ้างนางพัฒนา เกาะแก้ว ตากสิน ค่ายพระเจ้าตาก นิคมพัฒนา ปลาแดงพัฒนา บ้านค่าย เอกชน

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในกลุ่มเกาะแก้วในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ประกอบด้วย 16 โรงเรียน โรงเรียนวัดแกลงบน โรงเรียนวัดชงหงส์ โรงเรียนบ้านสมานมิตรโรงเรียนบ้านตะพุนทอง โรงเรียนบ้านไร่จันดี โรงเรียนบ้านเขายายชุม โรงเรียนสามัคคีราษฎร์บำรุง โรงเรียนวัดท่าเรือ โรงเรียนวัดตะเคียนทองโรงเรียนเกษตรราษฎร์ โรงเรียนวัดโนไร่ โรงเรียนวัดเขาสำเภาทอง โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร โรงเรียนบ้านสำนักทอง โรงเรียนบ้านยายจั่น โรงเรียนวัดธรรมสถิต

4. สถานภาพ หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1

4.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งรักษาการในตำแหน่งดังกล่าวที่ปฏิบัติหน้าที่และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนในกลุ่มเกาะแก้ว ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1

5. อายุ หมายถึง อายุของผู้บริหารและครูผู้สอนในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 แบ่งเป็น

5.1 น้อยกว่า 25 ปี หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี

5.2 25-50 ปี หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ที่มีอายุ 25-50 ปี

5.3 มากกว่า 50 ปี หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ที่มีอายุมากกว่า 50 ปี

6. ขนาดโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จำแนกตามปริมาณของนักเรียน ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 ดังนี้

6.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

6.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 121-300 คน

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 หมายถึง สำนักงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาในอำเภอเมือง อำเภอบ้านค่าย อำเภอบ้านฉาง อำเภอนิคมพัฒนา และอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามจุดหมายของผู้วิจัยได้กำหนดสาระสำคัญ ประกอบการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. การบริหาร โรงเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. ขอบข่ายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่า มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาตรา 9 วรรค 6 การมีส่วนร่วมของบุคลากรครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 27 ให้โรงเรียนชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติมาตรา 29 ให้โรงเรียนร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ความนัย มาตรา 63 และมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551

โรงเรียนในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 16 โรงเรียน โดยรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในกลุ่มเป้าหมายใน 3 ระดับ กล่าวคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนข้าราชการครู 193 คน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุ 3-6 ปี เพื่อเป็นการวางรากฐานและเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
2. ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาสำหรับเด็กอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 เพื่อให้เด็กวัยเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้เรียนจบหลักสูตร มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างทั่วถึง ตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและทักษะอาชีพ ให้พอเพียงต่อกาประกอบอาชีพและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เป็นองค์กรชั้นนำในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน บริการเป็นเลิศ คู่ประชาคมอาเซียน

นิยามวิสัยทัศน์

1. องค์กรชั้นนำ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มีการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีเครือข่ายทางการศึกษา ใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ทันสมัย
2. บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 บริหารจัดการโดยยึดมาตรฐานประกันคุณภาพภายใน ตามกฎกระทรวง มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 5 มาตรฐาน และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. บริการเป็นเลิศ หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด
เต็มใจบริการงานในหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เท่าเทียมและเป็นกัลยาณมิตร

4. ผู้ประชาคมอาเซียน หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนรู้ที่เน้นบริบทของ
ประเทศในประชาคมอาเซียน เช่น ภาษา สังคม ประเพณีวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง
เศรษฐกิจ อาชีพ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เพื่อสร้างความร่วมมือ ช่วยเหลือ การแลกเปลี่ยน
การแข่งขัน พร้อมสู่ประชาคมโลกต่อไป(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1,
2558)

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนหมายถึงกระบวนการต่างๆในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล
ซึ่งเรียกว่าผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม
การดำเนินการต่างๆจะต้องเป็นไปตามที่สังคมกำหนดไว้

ณัฐ วรรณบุตร (2551, หน้า 10) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรม
ที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือหัวหน้าสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ของตำแหน่งโดยอาศัยกฎระเบียบคำสั่ง
และอำนาจจากความดีงามที่มีในตัวไปจัดองค์ประกอบในการบริหารให้สามารถทำงาน
ประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

น้ำค้าง ปิตตะ (2558, หน้า 24) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนมีวัตถุประสงค์หลัก
อยู่ที่ให้การศึกษาเด็กเยาวชนหรือผู้เรียน คือ ทำให้เด็กเยาวชนหรือผู้เรียนได้รับประสบการณ์
และพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มที่เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเป็นพลเมืองที่ดีของ
ประเทศชาติที่พึงปรารถนาจากนโยบายและความหมายที่นำมากล่าวถึงข้างต้น

จินตนา บุญหนัก (2558, หน้า 16) ได้ให้แนวคิดว่าการบริหารโรงเรียนต่างจากการ
บริหารธุรกิจกล่าวคือ ผลงานธุรกิจ คือ กำไรส่วนผลที่เกิดจากการบริหารโรงเรียนคือการพัฒนา
ให้มีคุณภาพขึ้น กล่าวโดยสรุปว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล
เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม

ยุพิน อัฐโส (2558, หน้า 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ การบริหารโรงเรียนในส่วนที่
เกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย
ของโรงเรียน ตลอดจนการร่วมมือพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเพื่อชุมชน

ศุภรัตน์ ปึงข้อ (2558, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนไว้ว่า คือ กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงานการจัดบุคลากร
และเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การบริหารโรงเรียน หมายถึงกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคน ร่วมกันดำเนินการโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์มีความเจริญงอกงามทั้งด้านความรู้ สติปัญญาอารมณ์และสังคมตลอดจน เกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้ความสามารถเจตคติค่านิยมและคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดี มีประสิทธิภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ขอบข่ายของการบริหารโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 5 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งแต่ละงานมีรายละเอียดดังนี้ การบริหาร งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริการสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเป็นเครื่องมือซึ่งความสำเร็จและความสามารถของ ผู้บริการ

สมชาย สุตเลิศ (2550, หน้า 33) กล่าวว่า งานธุรการเป็นงานที่ให้บริการแก่หน่วยงาน ต่างๆของโรงเรียนเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้งานด้านการเรียนการสอนของครู และนักเรียนดำเนินไปด้วยดีให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้เป็นงานการเงินและพัสดุ ที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียน โดยยึดกฎหมายตามระเบียบข้อบังคับเกณฑ์เงื่อนไขตามหนังสือสั่งการ เป็นงานที่มีลักษณะต้องปฏิบัติประจำประกอบด้วยการบริหารงานธุรการงานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงานงานประชาสัมพันธ์ งานรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนงานการเงิน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบระเบียบถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 28) กล่าวว่า การดำเนินงานทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริม พัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นที่พอใจมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็น งานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม โดยถือว่าเป็นงานหลักที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหาร โรงเรียนจะเห็นได้ว่าหัวใจสำคัญของงานวิชาการได้แก่การจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการเรียนการสอนด้านสื่อ การเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลและการจัดกิจกรรมอื่นที่สนับสนุน การเรียนการสอน การบริหารงานบุคคลเป็นการดำเนินเกี่ยวกับบุคคลในหน่วยงาน เพื่อให้ได้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการและเพื่อให้บุคคลปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการบริหารงานบุคคลเป็นเทคนิคหรือวิธีการในการดำเนินการที่เป็นทั้ง ศาสตร์หรือวิชาการสาขาหนึ่งที่มีการศึกษาอย่างกว้างขวางและเป็นทั้งศิลป์ในการเลือกสรรคนใหม่

คนเก่าให้ได้ผลงานสูงสุดทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพ โดยอาศัยความร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียน การบริหารงานการเงินและพัสดุเป็นเรื่องสำคัญยิ่งประการหนึ่งงานธุรการเปรียบเสมือนแขนขาของการบริหารโรงเรียนเพราะงานธุรการเป็นเครื่องสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการของวิชาการให้ราบรื่น

กล่าวโดยสรุปแล้ว การบริหารงานเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาโรงเรียนให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องอีกทั้งเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวาง มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนอกจากนี้ยังสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กล่าวคือ งานวิชาการงานบุคลากรงานการเงินและพัสดุและงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบเพื่อการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชนซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเจตคติที่ดีต่อในศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคล ซึ่งในที่นี้จะได้นำความหมายของบุคคลต่าง ๆ มากกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

คณินิจ กฤษนาม (2553, หน้า 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็น กิจกรรมของโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนเพื่อให้การสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนและชุมชน

ณัฐ วรรณบุตร (2551, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และยังเป็นโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง

ศุภรัตน์ ปึ้งซ้อ (2558, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า คือ กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงานการจัดบุคลากร และเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

Harris (1975, p. 13) ได้ให้ความหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า คือ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน แจ่งข่าวคราว การเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบเพื่อแสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กล่าวโดยสรุปแล้ว งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการในการบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียนและให้ความสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่มีความสามารถจะช่วยเหลือได้ อีกทั้งมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนและการบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

ความสำคัญของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การศึกษาของเด็กนักเรียนมิได้จำกัดอยู่แต่ภายในกำแพงโรงเรียน แต่เด็กได้เรียนรู้อะไรบางอย่างอยู่ตลอดเวลา ทั้งขณะที่อยู่บ้านและในที่ต่าง ๆ ในชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่จะต้องออกไปเกี่ยวข้องกับชุมชน และเชิญชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนด้วยเหตุผลสำคัญ

พินิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 49-50) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะโรงเรียนให้การศึกษาแก่นักเรียน ซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อ แม่ ผู้ปกครองของนักเรียนเองด้วย บุคคลในชุมชนก็จะดำรงชีวิตตามนักเรียนไปด้วยจึงถือได้ว่าโรงเรียนให้การศึกษาโดยทางอ้อมแก่ชุมชนนั่นเอง

2. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือให้ประชาชนยอมรับว่าโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญของชุมชน เป็นสิ่งมีค่าของทุกคน ช่วยทำให้การเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนดีขึ้น ดังนั้นประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของโรงเรียนยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือโรงเรียน อาจจะเป็นเงิน วัสดุสิ่งของ แรงงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียน

3. ทำให้ครูกับผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพราะโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่ถ้าโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กันทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น โรงเรียนและครูถูกกล่าวหาบ้าง ถูกตำหนิบ้าง เป็นต้น

4. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษาในชุมชนแต่ละแห่งมักจะมีผู้ที่มีปัญหาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือทางโรงเรียน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้น

5. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน จะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน จะต้องให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำไปเผยแพร่แก่ชุมชนได้ และนอกจากโรงเรียนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลแล้ว ยังมุ่งพัฒนาชุมชนไปด้วย ดังนั้น หลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนจะต้องได้รับการปรับปรุงตามความต้องการของชุมชนด้วย

6. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบัน และวัฒนธรรมพื้นบ้านมากมายด้วยกัน ทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ขอย่นนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในโรงเรียนได้

7. ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี ทั้งในด้านปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชน และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับชุมชน

หทัยทิพย์ อัมพร (2557, หน้า 23) ได้กล่าวว่า โดยหลักการแล้วโรงเรียนและชุมชนจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคน เพื่อให้ไปดำรงชีวิตในชุมชน ถ้าเปรียบกับกิจการทางอุตสาหกรรม โรงเรียนก็เป็นโรงงานสำหรับผลิตสิ่งของสำหรับชุมชนนั่นเอง โรงงานกับชุมชนจะต้องใกล้ชิดกันอยู่ตลอดเวลาเพื่อความเหมาะสมทางการผลิต (Production) และการบริโภค (Consumption) ความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อาจแยกกล่าวเป็นเรื่อง ๆ ได้ดังนี้

1. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งเลือกสรรคนให้ชุมชน (School as a sorting and selecting agency) เนื่องจากโรงเรียนตั้งขึ้นตามความต้องการของชุมชน โรงเรียนจึงมีหน้าที่รับพัฒนาคน จนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร หรือมีความรู้ความสามารถพอควร โรงเรียนจึงปล่อยให้คนเหล่านั้นออกไปสู่ชุมชน ทั้งที่เป็นชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และชุมชนที่ห่างไกลออกไป

2. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน (School as a socializing agency) ในกระบวนการสังคมประภคิต (Socialization process) โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงคนได้มากรองจากครอบครัว จากการที่เด็กอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานาน และโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้ทุกวัน โรงเรียนจึงสามารถเปลี่ยนแปลงและหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนได้มาก

3. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมศาสตร์สาขาต่าง ๆ (Collecting of disciplines)

โรงเรียนเตรียมพร้อมที่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้แก่นักเรียนที่จะไปเป็นสมาชิกของชุมชน จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องรวมครูที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ไว้ หากโรงเรียนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง โรงเรียนจะมีบุคคลที่มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน

4. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม (School as a culture transmission agency) วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งชุมชนและโรงเรียนมีหน้าที่ฟื้นฟูแก่เยาวชนของชุมชน เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นเข้าใจความเป็นมาของวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ

5. เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน (School as a community center) โรงเรียนนับเป็นสมบัติของส่วนร่วมในชุมชนมีอาคารและบริเวณพอจะเป็นที่ประชุมหรือประกอบพิธีต่าง ๆ ได้ เช่น สัมมนา จัดงานประจำปี ตั้งค่ายลูกเสือชาวบ้าน จัดพิธีแต่งงาน ประกวดพืชผลบางชุมชนใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ประกอบการเกี่ยวกับศาสนาด้วย เช่น ทำบุญตักบาตร ตั้งองค์กฐิน เป็นต้น นับว่าโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชนและให้ประโยชน์แก่ชุมชนอย่างคุ้มค่า

6. เพราะโรงเรียนและชุมชนมีจุดหมายเดียวกัน เป็นทั้งจุดหมายที่กำหนดอย่างเป็นทางการและกำหนดอย่างไม่เป็นทางการ ทั้งโดยวัฒนธรรมประเพณี และโดยสามัญสำนึก ให้โรงเรียน และชุมชนมีจุดหมายของการปฏิบัติงานตรงกัน คือ พัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ (Perfect man) และสามารถจัดชุมชน และดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างปกติสุขความจริงที่ปรากฏอยู่ในจิตใจของประชาชนในชุมชนก็คือ ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน และปรารถนาที่จะให้โรงเรียนมีความคล่องตัว และปฏิบัติงานทุกชนิดอย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนมักให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดีทุกประการตลอดมา เพราะมีสำนึกอยู่ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานตรงกับที่ชุมชนต้องการ

กล่าวโดยสรุปแล้ว โรงเรียนนับว่าเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญมากในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่มีการแข่งขันกันสูงมาก หากโรงเรียนมีการบริหารงานที่ดีประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และไม่เอาเปรียบผู้อื่น งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานที่ส่งเสริมให้มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาและโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีคุณค่าต่อชุมชนเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นด้านการให้ความรู้แก่นักเรียนและชุมชน หรือช่วยแก้ปัญหาของชุมชน ความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นส่งผลให้ครูและชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อกันทำให้อาจารย์มีขวัญกำลังใจในการทำงาน อีกทั้งชุมชนก็ให้การสนับสนุนโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งผลให้กิจการของ โรงเรียนบรรลุ

ตามจุดมุ่งหมาย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีวัตถุประสงค์หลายประการด้วยกัน

พินิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 51) กล่าวไว้สอดคล้องกันสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกันตามที่กำหนดไว้
2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกรักเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหัวหน้า
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน อาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา
4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนมีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความคิดของชุมชนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง
5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินงานพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในทุกกรณี การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่าง ๆ ควรเป็นของชุมชน โรงเรียนเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดให้เท่านั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 23-24) ได้เสนอ วัตถุประสงค์ของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน อันจะช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือและความสะดวกในการดำเนินงาน
2. เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชน คือ บุคคล วัสดุ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้
3. เพื่อให้โรงเรียนได้รับความสนับสนุนและช่วยเหลือจากชุมชน ทั้งด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน

4. เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือชุมชนทางด้านวิชาการและอื่น ๆ อันจะเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง
  5. เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ งานวิชาการบรรลุเป้าหมายได้สะดวกยิ่งขึ้น
  6. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานอันจะทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
  7. เพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนที่อาจเกิดขึ้นโดยเป็นผลกระทบจากชุมชน
- ปาริฉัตร ลียุทธานนท์ (2557, หน้า 31) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีดังนี้
1. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ประชาชนมีความสนใจและให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งทางวิชาการและอื่น ๆ
  2. เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน เช่น บริการวัสดุ อุปกรณ์อาคารสถานที่
  3. เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของโรงเรียนแก่ชุมชน หากประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนจะช่วยให้โรงเรียนมีความปลอดภัยในทรัพย์สิน และของมีค่ายิ่งขึ้น และยังจะได้รับความช่วยเหลือต่าง ๆ อีกมากมาย
  4. เพื่อให้ทราบภูมิหลังที่แท้จริงของนักเรียนจากผู้ปกครอง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพื้นฐาน และความต้องการของนักเรียน
  5. เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ
  6. เพื่อส่งเสริม ฟันฟู และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน โดยผ่านทางนักเรียน ทำให้ชุมชนเห็นคุณค่าของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
  7. เพื่อส่งเสริมการผสมกลมกลืนระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
  8. เพื่อส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน
- กล่าวโดยสรุปแล้ว วัตถุประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ชุมชนเป็นกำลัง

ที่สำคัญในการติดตามดูแลนักเรียน เพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนที่อาจเกิดจากชุมชน

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องมีหลักการและทฤษฎีที่ยึดถือ เช่นเดียวกับงานอื่น ๆ มิใช่ผู้บริหารคิดจะทำอะไรก็ได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้หลักการไว้ดังได้กล่าวถึงต่อไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534, หน้า 27) ได้ให้หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้สอดคล้องกันดังนี้

1. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ (Integrity) ตรงไปตรงมาเชื่อถือได้ไม่มีอะไรซ่อนเร้นซึ่งโดยปกติประชาชนให้ความเชื่อถือต่อระบบโรงเรียนอยู่มากพอสมควร แต่หากทำอะไรที่ไม่ดีประชาชนก็หมดศรัทธา
  2. ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (Continuity) ถือเป็นภารกิจที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไม่สามารถสร้างได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือเพียงวันสองวัน
  3. ต้องดำเนินการให้ครอบคลุม (Coverity) ทุกด้านที่ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย ไม่ควรมองเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ควรที่จะให้ประชาชนได้เข้าใจทุก ๆ ด้านของโรงเรียน ลักษณะความสัมพันธ์ก็ควรเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
  4. ต้องมีความง่าย (Simplicity) และคล่องตัวในการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรจะเป็นความเข้าใจง่าย ธรรมดา ไม่ซับซ้อนจนเกินไป ทำให้ประชาชนเข้าใจยาก
  5. ต้องเป็นไปด้วยความสร้างสรรค์ (Constructiveness) มิใช่ทำลายภาพพจน์ของโรงเรียนและชุมชน แต่เป็นไปด้วยการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน
  6. ต้องดำเนินการปรับตัว (Adaptability) ให้เข้ากับสภาพของชุมชน สอดคล้องกับโอกาสอันควร และสภาพปัญหาโดยคำนึงถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ความเข้าใจ ความคิดเห็นของประชาชน เพราะความคิดเห็นไม่เหมือนกัน
  7. ต้องดำเนินการด้วยความยืดหยุ่น (Flexibility) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็ต้องอาศัยความยืดหยุ่นของเวลา ไม่จำกัดระยะเวลา และสอดคล้องกับสภาพของชุมชน
- กิตติมา ปรีดีดิถก (2532, หน้า 36) ได้ให้หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ยึดหลักมนุษยธรรม การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ต้องอาศัยหลักมนุษยธรรมเป็นอย่างมาก บุคลากรในโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
  2. ยึดหลักความจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ ข้อความใด ๆ ที่จะเผยแพร่สู่ประชาชนย่อมจะมีความเชื่อถือได้ ตรงไปตรงมามากที่สุด และไม่ควรมีอะไรปิดบังภายในโรงเรียน
  3. ยึดหลักความซื่อสัตย์ บุคลากรในโรงเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และการทำงาน
  4. มีความสม่ำเสมอในการทำงานและการติดต่อสัมพันธ์กับคนและชุมชน
  5. ยึดความเสียสละในการทำงานเพื่อชุมชน
  6. ยึดความอดทน จะต้องมีความอดทนเป็นอย่างมากในการดำเนินงานของโรงเรียนและการติดต่อกับชุมชน
  7. ยึดความยืดหยุ่น ควรเป็นลักษณะการโอนอ่อนผ่อนตามการดำเนินการ ควรมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์และเวลา
  8. ยึดความต่อเนื่อง การจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นย่อมต้องอาศัยเวลาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องกัน และจำเป็นต้องมีตลอดไป
  9. ยึดการครอบคลุมเนื้อหา การสร้างความสัมพันธ์จะต้องครอบคลุมลักษณะงานและขอบข่ายของโรงเรียน ในทุก ๆ ด้านอย่างเพียงพอมิใช่มุ่งในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ
  10. ยึดความเรียบง่าย การนำเสนอของชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านใดควรคำนึงถึงความเรียบง่ายสื่อสัมพันธ์กันเข้าใจ
  11. ยึดการสร้างสรรค์ เป็นหลักการที่โรงเรียนต้องมุ่งที่จะกระทำเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
  12. ความสามารถในการปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในแต่ละโอกาส และแต่ละสภาพปัญหา
- อุทัย คุลยเกษม และ อรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540, หน้า 95 - 96) ได้ให้หลักการในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังต่อไปนี้
1. ต้องริเริ่มจากโรงเรียนก่อน โดยเฉพาะจากครูใหญ่หรือผู้บริหารการศึกษา เนื่องจากการริเริ่มจากฝ่ายโรงเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในโครงสร้างจากแนวตั้งมาเป็นแนวราบโดยอัตโนมัติในขณะที่การริเริ่มจากฝ่ายชุมชนนั้น จะพบอุปสรรคในการเข้าสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในปัจจุบันนั้น โรงเรียนยังเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษา และมีการบริหารแบบแนวตั้ง ที่ไม่เปิดโอกาสอย่างแท้จริงให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค การจะริเริ่มจากฝ่ายชุมชน จึงเป็นไปได้ยาก และมีอุปสรรคมากกว่า โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ชุมชนส่วนมากอ่อนแอเช่นปัจจุบัน

2. การแสวงหาครู กลุ่มครูที่มีทัศนคติวิสัยทัศน์ และความสนใจการพัฒนาชุมชน แล้วส่งเสริมให้บุคคล ดังกล่าวมีโอกาสเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ประสบการณ์ เนื่องจากกรณีตัวอย่างพบว่าความร่วมมือเกิดขึ้น หากมี ครู ครูใหญ่ มีความตั้งใจจริงมีความสามารถ ทักษะที่จะเข้าสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และแสวงหาช่องทางของกฎระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการทำงาน รวมทั้งการแสวงหาพันธมิตรหรือเครือข่าย จากนอกชุมชนเข้ามาสนับสนุนกระบวนการความร่วมมือนั้น โดยไม่ต้องรอให้เกิดนโยบายจากรัฐหรือการปฏิรูปอย่างเป็นทางการในระบบเสียก่อน อย่างที่มักเข้าใจกัน

3. กระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านและชุมชนนั้น มักเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการปฏิบัติ บทบาทของครูหรือบุคคลภายนอก คือการสังเคราะห์ความคิดอย่างเป็นระบบจากกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วแลกเปลี่ยนทำความเข้าใจร่วมกัน มิใช่การสรุปหรือชี้นำ จากบุคคล หรือฝ่ายใดฝ่ายเดียวเพราะวิธีการดังกล่าวจะกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันได้ คือ การฟังฟังความคิด การมอบการตัดสินใจและความรับผิดชอบให้แก่บุคคลดังกล่าว มากกว่าการร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบ และตัดสินใจร่วมกันของคนส่วนใหญ่

4. ความร่วมมือเกิดขึ้นจากการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายมองเป็นปัญหา หรือถูกคุกคามด้วยปัญหา และต้องการหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น การกระตุ้นให้เกิด การขบคิดวิเคราะห์ปัญหาและมองเห็นทางแก้ไขที่มีอยู่ (เช่น การดูงานทัศนศึกษากิจกรรมของผู้อื่น ๆ ฯลฯ) มักจะมีผลให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ อันเป็นปัญหาสำคัญของชุมชนอย่างไรก็ตาม ความร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจจะต้องเกิดขึ้น ในวิสัยทัศน์แบบองค์รวม มองเห็นความเชื่อมโยงของปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง มิใช่เพียง ปัจจัยเศรษฐกิจเพียงประการเดียวเท่านั้น

พินิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 54) ได้กล่าวถึง หลักการที่โรงเรียนใช้สร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. การทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของประชาชน และปรับปรุงโรงเรียนให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้
2. การผูกมิตรสัมพันธ์กับชาวบ้าน และรักษาบรรยากาศอันดีระหว่างชาวบ้านกับโรงเรียน
3. ศึกษาความรู้เรื่องชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อที่จะหาสิ่งที่เป็นประโยชน์มาสอนนักเรียนซึ่งจะทำให้ นักเรียนใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
4. การรับใช้ชุมชนด้วยวิธีการดังนี้
  - 4.1 ทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน
  - 4.2 ชักชวนชาวบ้านเข้าหาโรงเรียน

- 4.3 เปิดโอกาสให้ชาวบ้านใช้โรงเรียน
- 4.4 จัดการศึกษาผู้ใหญ่
- 4.5 จัดสนทนาการต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้าน
5. จัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครองเพื่อร่วมกันบริหาร โรงเรียนให้เจริญ
6. พยายามเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบด้วยวิธีการต่าง ๆ
7. จัดตั้งสมาคมนักเรียนเก่า เพื่อให้นักเรียนเก่าไม่ลืมโรงเรียน และทำประโยชน์แก่โรงเรียน

กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น เป็นแต่เพียงทฤษฎีเท่านั้นหากมิได้นำไปปฏิบัติก็มิได้บังเกิดผลอันใด ถึงแม้มีการปฏิบัติแล้ว ในบางครั้งก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน อันมีสาเหตุมาจาก ความเชื่อถือของตัวครูยังไม่ดี หรือระยะเวลาสั้นจนเกินไป ไม่มีความยืดหยุ่นในการทำงาน หรือการทำงานซับซ้อนมากจนเกินไปประชาชนไม่สามารถเข้าใจได้ ก็อาจเป็นสาเหตุที่จะส่งผลให้ การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ แต่ทั้งนี้แหละทั้งนี้การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนต้องยึดหลักการที่ค่อยเป็นค่อยไปและสม่ำเสมอ

วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นมีวิธีการต่าง ๆ มากมายแล้ว แต่บุคคลว่าจะเลือกวิธีการใดในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแต่ทั้งนี้ต้องยึดหลักการที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันในด้านความคิด ความรู้สึก ฉะนั้นวิธีการหนึ่งอาจใช้ได้กับ สังคมหนึ่งแค่นั้น ไม่สามารถจะเลียนแบบกันได้ เนื่องจากความแตกต่างของประชาชน ครู และสังคม ผู้บริหารจะดำเนินการตามวิธีใดต้องมีการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ให้รอบด้าน ก่อนเพื่อความไม่ผิดพลาดดังเช่น

บันทึกา วงศ์กุลพิลาศ (2555, หน้า 34) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน โรงเรียนควรจะได้ปฏิบัติดังนี้
  - 1.1 เสนอรายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
  - 1.2 สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน
  - 1.3 ส่งเสริมประชาชนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนจะต้องให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

- 1.4 ส่งเสริมให้ครูกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นเพื่อเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน
  - 1.5 สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือกิจการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการเงิน วัสดุ แรงงาน และกำลังใจ
  - 1.6 สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรม
  - 1.7 ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีโอกาสสนองความต้องการอันแท้จริงของประชาชน
  - 1.8 แก้ไขปัดเป่าเคล็ดเคลายข้อข้องใจ และสิ่งที่ทำให้ประชาชนเข้าใจผิด ๆ ช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี มีความเข้าใจและเห็นใจโรงเรียนมองครูและนักเรียนด้วยความเชื่อถือและนิยมนยกย่อง
2. การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน โรงเรียนควรจะได้ปฏิบัติดังนี้
    - 2.1 เชิญผู้เชี่ยวชาญในอาชีพเฉพาะอย่างมาให้ความรู้และแนะนำ เช่น ช่างไฟฟ้า อาจเชิญมาให้ความรู้เรื่องประโยชน์และอันตรายที่เกิดจากไฟฟ้า
    - 2.2 ผู้ปกครองเด็ก อาจให้ความช่วยเหลือในการเป็นวิทยากรในบางเรื่อง เช่น สมาชิกสภา อาจให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุมสภาร่างกฎหมาย หรืออื่น ๆ
    - 2.3 โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการผลิต
    - 2.4 ตำรวจ ข้าราชการ ให้ความรู้ด้านการจราจร การปกครองและอื่น ๆ
    - 2.5 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือท้องถิ่น อาจให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในท้องถิ่น
    - 2.6 ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ป่า ดินหิน แม่น้ำ แร่ อาจนำมาใช้ในการเรียนการสอน
    - 2.7 ทรัพยากรที่มนุษย์ประดิษฐ์ตกแต่ง เช่น บ้านเรือน อาคาร สนาม สถานีดับเพลิง อาจใช้ในการเรียนการสอนได้
    - 2.8 แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และทันตแพทย์ เพื่อมาให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
    - 2.9 จัดงานประจำปี แล้วเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาร่วมงาน
    - 2.10 จัดนิทรรศการแสดงผลงานของโรงเรียน หรือทำพิธีเปิดอาคารเรียนหลังใหม่
    - 2.11 จัดการแสดงละครหรือแข่งขันกีฬา
    - 2.12 จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู

2.13 จัดตั้งคณะกรรมการประชาชน เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน

2.14 จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมเกี่ยวกับการศึกษา สมาคมเกี่ยวกับครูและสมาคมเกี่ยวกับกิจกรรมหย่อนใจต่าง ๆ สำหรับประชาชน

2.15 จัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ของชุมชนขึ้นตามความเหมาะสม โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้งของสมาคม

2.16 จัดโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ และการหย่อนใจ โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับประโยชน์โดยตรงบ้างตามสมควร

2.17 เชิญประชาชนที่มีความสนใจในการศึกษามาเป็นกรรมการศึกษา กรรมการโรงเรียนชุมชน กรรมการโครงการสุขภาพของโรงเรียน เป็นต้น

พินิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 55) ได้กล่าวถึง วิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น มีอยู่หลายขั้นตอนโดยอาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง แล้วจึงขยายความร่วมมือไปสู่หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนั้น โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนโดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมบ่มนิสัย และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียน ชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น

3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด ฯลฯ

4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัดและความชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน ถ้าเป็นไปได้ อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน ทั้งในด้านหลักสูตร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

6. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

ศุภรัตน์ ปึ้งซ้อ (2558, หน้า 25) ได้กล่าวถึงการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้ปกครอง ได้มาเยี่ยมโรงเรียนบ้างตามสมควร โดยจัดโครงการให้ผู้ปกครองได้เห็นการเรียนการสอนของครู การทำงานของโรงเรียน การฝึกงานของนักเรียน ตลอดจนการเล่นและชีวิตภายในโรงเรียนของบุตรหลานของเขา
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนแสดงความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารและครูควรระลึกเสมอว่าการปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจกัน ระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นหนทางที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. ควรปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นแหล่งบริการชุมชนทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม โดยร่วมมือกับองค์การ มูลนิธิ หรือเอกชน ในการจัดบริการในด้านสวัสดิการแก่ประชาชน เช่น ในด้านห้องสมุด บ่อน้ำสาธารณะ การอนามัย ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ หรือการสาธิตเกี่ยวกับอาชีพ ฯลฯ ภายในโรงเรียนและในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ควรพิจารณาปรับปรุงเนื้อหาวิชา ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนนั้นด้วย
4. ควรให้โรงเรียนเป็นแหล่งส่งเสริมประชาธิปไตย ในการดำเนินงานใด ๆ ของโรงเรียน ควรให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด และในการลงมติต่าง ๆ จะต้องถือความเห็นส่วนมากเป็นหลัก นอกจากนั้นทางโรงเรียนอาจจะจัดให้มีการประชุมพบปะสังสรรค์กันระหว่างครูผู้ปกครองในโอกาสอันควร ในกรณีนี้อาจจะจัดให้มีการอภิปรายการได้ว่าที่หรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อันจะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้น
5. ควรส่งเสริมชุมชนให้ตอบสนองความต้องการของโรงเรียน ครู และผู้บริหาร โดยที่การเรียนการสอนภายในโรงเรียน ส่วนมากจะเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น การปลูกฝังเด็กให้เป็นพลเมืองดี จะต้องกระทำทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะผู้ปกครองจะต้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการอบรมเด็กอย่างจริงจังด้วย ซึ่งเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของครูและผู้บริหาร ที่จะต้องกระตุ้นให้ผู้ปกครองตอบสนอง โดยการทำความเข้าใจไปเยี่ยมเยียนเด็กและผู้ปกครองเป็นประจำ แล้วร่วมมือกันแก้ไขข้อบกพร่องในตัวของเด็กเป็นรายบุคคล
6. ควรทราบเกี่ยวกับเรื่องของชุมชน ที่ตั้งโรงเรียนเป็นอย่างดี โดยการสำรวจว่า ในชุมชนนั้นมีสภาพเป็นอย่างไร มีทรัพยากรอะไรบ้าง และมีปัญหาอะไร ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ให้สนองความต้องการของชุมชนได้ถูกต้อง

7. ควรทราบถึงความสำคัญในการจัดระบบหรือรูปร่างของชุมชน เช่น ความนิยม ศาสนา ลัทธิประเพณี การรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ สมาคม ฯลฯ เพื่อเป็นทางที่จะเข้าไปสู่ชุมชน และนำชุมชนเข้ามาสนใจโรงเรียน

8. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของโรงเรียนชุมชนโดยหาวิธีการต่าง ๆ ในการเผยแพร่ ข่าวสาร และให้ความรู้แก่ประชาชน เช่น ออกหนังสือพิมพ์ เผยแพร่กิจการของโรงเรียนทางวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น นอกจากนั้นทางโรงเรียนอาจจัดการแสดงกิจกรรมของนักเรียน และเชิญผู้ปกครองมาร่วมด้วย

9. ควรจัดและส่งเสริมงานที่ทำให้โรงเรียนและชุมชน เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด สมาคมครูผู้ปกครอง ความสำเร็จของโรงเรียนชุมชนก็คือ การให้ประชาชนได้มีส่วนปรับปรุงและเป็นเจ้าของโรงเรียนและพยายามทำให้ประชาชนในชุมชน มีความรู้สึกว่าเขามีความรับผิดชอบอยู่ด้วย

10. ควรเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง ย่อมเป็นสิ่งสำคัญ ในการให้ความสำคัญผู้ปกครองได้ เพราะตามปกติผู้ปกครองและชาวบ้าน ย่อมมีความรัก และนับถือครูเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การสร้างพื้นฐานความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุงการศึกษา

กล่าวโดยสรุปแล้ว วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีมากมาย หลายวิธีด้วยกันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่จุดเน้นของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น อยู่ตรงที่การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำชุมชนมาสู่โรงเรียน ด้วยเหตุผลที่ว่า หากชุมชนและโรงเรียนมีความเข้าใจในกิจกรรมซึ่งกันและกันแล้วจะส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี

บทบาทของผู้บริหารและโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 สุวิทย์ บุญช่วย (2541, หน้า 131) ได้กล่าวถึง บทบาทของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 2 ด้าน คือ

1. การนำโรงเรียนไปสู่ชุมชน โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้
  - 1.1 รายงานให้ประชาชนทราบ เกี่ยวกับกิจกรรมและความก้าวหน้าของโรงเรียน
  - 1.2 สร้างความศรัทธาและเชื่อถือ ความมั่นใจให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน ตลอดจน จัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นบ่อเกิดของการเข้าใจผิดต่อโรงเรียน
  - 1.3 ส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนเข้าใจหน้าที่ของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษา และส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนเข้าใจและรู้สึกว่าเป็นของชุมชนทุกคน จะต้องรู้เห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์อันดี โดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง

1.5 โรงเรียนควรจัดให้มีการสำรวจ หรือการประเมินผลของความคิดเห็น และความต้องการของชุมชนอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

2.1 พยายามจัดอาคารและสถานที่ของโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนตามโอกาส

2.2 จัดหาผู้เชี่ยวชาญในการที่จะให้ความรู้ตามความต้องการของชุมชน

2.3 จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาผู้ใหญ่

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549, หน้า 82-83) ได้เสนอวิธีการที่โรงเรียนมีบทบาทร่วมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ไว้ดังนี้

1. จัดให้มีกรรมการของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เป็นที่ประชุมจัดงานตามโอกาสต่าง ๆ เป็นที่สอนหนังสือเผยแพร่ข่าวสารการศึกษา เป็นต้น

3. จัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับความต้องการของชุมชนเพื่อเด็กจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นสร้างความสัมพันธ์ เช่น

4.1 ใช้แหล่งวิชาการในท้องถิ่นตามธรรมชาติ

4.2 ใช้แหล่งวัฒนธรรม เช่น วัด โบราณสถาน ศิลปะพื้นเมือง

4.3 ใช้บุคลากรในท้องถิ่น เช่น ผู้ชำนาญในอาชีพ พระสงฆ์ แพทย์ พยาบาล ฯลฯ

4.4 ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หยาบยืมกันได้จากชุมชน ในทำนองเดียวกันชุมชนก็หยาบยืมอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ไปใช้ได้

4.5 ใช้สื่อมวลชนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

5. จัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในโรงเรียน เช่น จัดกีฬา นิทรรศการ กิจกรรมของนักเรียน เป็นต้น

6. จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น เทศกาลต่าง ๆ การทำบุญตักบาตร การจัดงานเยาวชน สมาคม และกลุ่มสนใจต่าง ๆ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ชุมชนให้ความเชื่อถือดังนั้น ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน และในบางครั้งผู้บริหารจะเป็นผู้ริเริ่มที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปทางที่ดี มีประโยชน์แก่ชุมชนได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 27) กล่าวว่าหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู จะร่วมกันสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ต้องพัฒนาตนเองและกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. การสร้างศรัทธาในตนเอง ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนต้องพยายามพัฒนาตนเอง ให้ชุมชนได้เกิดความศรัทธาร่วมมือกันปฏิบัติงาน เช่น การศึกษาหาความรู้ให้เป็นผู้รอบรู้ ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาคุณลักษณะนิสัย คุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับ และชุมชนปรารถนา

2. การร่วมกันสร้างศรัทธาให้สถาบัน ผู้บริหารและคณะครู ร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ให้ชุมชนมีความภูมิใจและเชื่อมั่นในการเรียนการสอน เช่น การพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้า มีชื่อเสียง มีคุณภาพ นักเรียนมีคุณลักษณะ ความรู้ความสามารถ ตรงตามหลักสูตรและสังคม ต้องการสภาพของโรงเรียนร่มรื่นเป็นปัจจุบัน ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้าขณะการประกวด ในเรื่องต่าง ๆ หรือในระดับต่าง ๆ จนถึงเป็นระดับโรงเรียนรางวัลพระราชทาน เป็นต้น

3. การสร้างความสนิทสนมกับชุมชน ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญ ในการสร้างความสนิทสนมกับชุมชน ด้วยการให้เวลาต้อนรับ ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไปร่วมงาน ช่วยเหลือพัฒนาชุมชนเป็นประจำ รวมทั้งการไปเยี่ยมเยียนชุมชนหรือผู้ปกครอง ที่ประสบโชคดีหรือประสบทุกข์ภัย

4. การเสริมสร้างเกียรติคุณของชุมชน ผู้บริหารและคณะครูจะต้องให้เกียรติแก่ชุมชน หรือคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน เช่น การต้อนรับ การเชิญชวน ร่วมงาน การกล่าวคำยกย่อง การมอบเกียรติบัตร และการประกาศเกียรติคุณเป็นประจำ

5. การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารและคณะครูต้องร่วมกัน จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างหลากหลายและเป็นประจำ โดยถือหลักมนุษย์สัมพันธ์เป็นหลัก มุ่งเน้นความร่วมมือมากกว่าการต้องการทรัพย์สินมาพัฒนาโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียว และการจัดกิจกรรมทุกครั้ง หากคณะครูร่วมจัดทำโดยพร้อมเพรียงกันยิ่งเป็นการสร้างศรัทธา ให้ชุมชนอย่างมาก

6. การร่วมกันประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูทุกคนต้องถือว่ามีหน้าที่ ในการประชาสัมพันธ์งานให้ชุมชนทราบ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่มีโอกาสและต่อเนื่องตลอดเวลา จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามบทบาทมากยิ่งขึ้นผู้บริหารในสถานศึกษานับว่าเป็นตัวจักร สำคัญที่จะช่วยในการกระชับสัมพันธ์ภาพกับชุมชนผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติ ในด้าน “ชอบสังคม” แม้จะชอบเก็บตัว จำเป็นจะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคนชอบสังคม เรื่องนี้ สามารถฝึกฝนได้ไม่ยากนัก เพราะนอกจากผู้บริหารจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ

ชุมชนแล้ว ยังต้องกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน ในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารจะต้องหาทางกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ไม่ว่าจะมีการดำเนินการอย่างไรหากผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถ หรือไม่มีความตั้งใจในการทำงาน งานนั้นก็ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอบข่ายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การให้บริการชุมชน การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 420)

การให้บริการชุมชน

ความหมายของการให้บริการชุมชนการให้บริการชุมชนหมายถึงการอำนวยความสะดวกด้านความรู้และสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนตามสมควรแก่สภาพที่เหมาะสม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 420)

ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 44) ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่ให้บริการแก่ชุมชน โดยมีการแบ่งแยกย่อยดังนี้

1. การให้ความรู้ทั่วไปและอาชีพมีกิจกรรมเช่นจัดสหกรณ์ร้านค้าจัดตลาดนัด และจัดหาหรือแนะนำแหล่งผลิตเชื้อเห็ดฟางและพันธุ์ปลาเป็นต้น
2. ด้านสุขภาพอนามัยมีการบริการเอกสารและอุปกรณ์ในการวางแผนครอบครัว จัดบริการน้ำสะอาดบริการยาสามัญประจำบ้านและการปฐมพยาบาล
3. ด้านวัฒนธรรมจัดประเพณีท้องถิ่นบุคคลสำคัญปูชนียสถานประเพณีนิทาน และเพลงพื้นบ้านจัดพิพิธภัณฑนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมจัดดนตรีการเล่นเพลงพื้นเมือง และศิลปะประจำชาติและจัดบริการอุปกรณ์ในพิธีต่าง ๆ
4. ด้านนันทนาการเปิด โอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่และอุปกรณ์ในการเล่นกีฬา จัดสถานที่พักผ่อนสนามเด็กเล่นและให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนในการจัดงานต่าง ๆ
5. ด้านเผยแพร่ข่าวสารจัดทำป้ายประกาศข่าวไปยังชุมชน โดยผ่านนักเรียน จัดทำเอกสารและจัดประชุมชี้แจง

ยุพิน อัฐโส (2556, หน้า 61) กล่าวถึง การให้บริการชุมชนในความหมายทั่ว ๆ ไป มักจะหมายถึง การบรรเทาทุกข์การสร้างความปลอดภัยหรือการช่วยเหลือปัญหาให้แก่ผู้ประสบปัญหา ให้พ้นไปจากปัญหานั้นเป็นการชั่วคราว แต่การให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนจะต้องอยู่ใน ลักษณะของการบริการเชิงพัฒนา คือ มุ่งที่ให้บริการมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ อีกทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตลอดจนเกิดความคิดริเริ่มในการพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป

ชานูวัฒน์ สุคสาคร (2547, หน้า 24) ได้สรุปไว้ดังนี้ การให้บริการชุมชน หมายถึง การบริการด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะกระทำได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งโรงเรียนอาจบริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านสุขอนามัยและนันทนาการศิลปกรรมประเพณีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งประชาชนที่เข้ารับการบริการ ย่อมแตกต่างกันในด้านความรู้พื้นฐานประสบการณ์ ดังนั้น การให้บริการแก่ชุมชนผู้ให้จะต้อง มีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคต่างๆเป็นอย่างดีสามารถใช้เทคนิคได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับ ความมุ่งหมาย

หทัยทิพย์ อัมพร (2557, หน้า 52) ได้เสนอแนวทางที่ควรให้บริการชุมชนดังนี้

1. อาคารสถานที่โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ให้บริการแก่นักเรียนจำนวนมากอยู่แล้ว โรงเรียนเหมาะสำหรับกิจกรรมที่มีคนจำนวนมากด้วยดังนั้นหากชุมชนจะจัดกิจกรรม ที่ผู้ร่วมงานจำนวนมากอาจใช้อาคารบริเวณโรงเรียนจะต้องอำนวยความสะดวก ขอยืมใช้โรงเรียนควรจะอำนวยความสะดวกตามสมควร
2. เครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องใช้ที่เคลื่อนที่ได้เช่น โต๊ะเก้าอี้เมื่อมีกิจกรรม ชุมชนอาจจะมี ขอยืมใช้โรงเรียนควรจะอำนวยความสะดวกตามสมควร

3. ความรู้การบริการที่พัฒนาความรู้ความคิดตลอดจนสติปัญญาของชุมชน โรงเรียนควรมีรายการให้ความรู้บ้างเช่นจัดรายการบรรยายธรรมบรรยายอาชีพและสิ่งที่น่าสนใจ

จินตนา บุญหนัก (2558, หน้า 49) กล่าวถึง การให้บริการชุมชนว่าการให้บริการเกี่ยวกับ อาคารสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นอย่างดี

ศุภรัตน์ ปึ้งซ้อ (2558, หน้า 36) กล่าวถึง การให้บริการชุมชน โดยแยกกล่าวถึง แต่ละประเภท ดังนี้

1. ในระบบโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่โรงเรียนควรเอื้อเพื่อแก่ชุมชนมาใช้สถานที่ของ โรงเรียนตลอดจนห้องสมุดโรงฝึกงานหอประชุมสนามกีฬาและอื่นๆทั้งนี้เพื่อกิจกรรม ด้านความรู้ทางวิชาการและกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเองนั่นที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวม

2. นอกกระบบโรงเรียนควรจัดโครงการที่ควรจัดเพื่อการบริการประชาชนในชุมชน ได้แก่

2.1 โครงการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการเช่นการจัดห้องสมุดของโรงเรียน
ไว้บริการประชาชนการสอนหนังสือให้แก่ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จทำให้ความรู้ทางด้านโภชนาการ
อนามัยในรู้แบบของการบรรยายอภิปรายตามความเหมาะสม

2.2 โครงการส่งเสริมอาชีพอาจจะใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ฝึกฝนอาชีพ
ให้แก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ

2.3 โครงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2.4 ใช้โรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

2.5 จัดการพบปะระหว่างครูและผู้ปกครองเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ
เพื่อความเข้าใจอันดี

2.6 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ อาจจะใช้สถานที่ของโรงเรียน
รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุปแล้ว การให้บริการชุมชนเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลกับ
องค์กรหลายฝ่ายเพราะฉะนั้นผู้ให้บริการจะต้องให้ผู้รับบริการนั้นประทับใจเกิดความพอใจ
รวดเร็วฉับไวถูกต้องไม่มากเกินไปจนต้องจำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน

การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนหมายถึงการเปิดโอกาสเชิญชวน
หรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ (2535, หน้า 93) ได้กำหนดงานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนโดยเสนอแนะ
ว่าเป็นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนทั้งทางด้านการเงินวัสดุอุปกรณ์ และ
มีแนวคิดโดยมีแนวทางปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน
ซึ่งใช้วิธีการประชุมผู้ปกครองทำวารสารสิ่งพิมพ์จัดป้ายนิเทศเผยแพร่และดำเนินเยี่ยมเยียนชุมชน
ในโอกาสที่เหมาะสมเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนด้านทุนทรัพย์แรงงาน
หรืออุปกรณ์และขั้นตอนไปโรงเรียนต้องจัดลำดับความสำคัญที่จะขอรับความช่วยเหลือแล้วทำ
โครงการดำเนินการเมื่อได้รับการสนับสนุนทางโรงเรียนต้องยกย่องขอบคุณแล้วรายงาน
ให้ต้นสังกัดทราบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535, หน้า 199-200) กล่าวว่า เป็นการให้
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์และแนวความคิดโดยปฏิบัติ
ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน โดยวิธีการต่อไปนี้

1.1 ประชุมผู้ปกครอง

1.2 ทำวารสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่

1.3 จัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสาร

1.4 พบปะเยี่ยมเยียนในโอกาสที่เหมาะสม

2. เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน โดยชุมชนอาจเข้ามาช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แรงงานหรือวัสดุอุปกรณ์

3. จัดลำดับความสำคัญของสิ่งต่างๆที่โรงเรียนเห็นว่าสมควรขอการสนับสนุนจากชุมชนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

4. จัดทำโครงการเพื่อขอการสนับสนุนจากชุมชน

5. จัดให้มีการยกย่องขอบคุณแก่ผู้ช่วยเหลือโรงเรียนตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

6. จัดทำรายงานการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนเสนอหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ชานูวัฒน์ สุธศากร(2547, หน้า 26) ได้สรุปว่า การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน หมายถึงการเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งในการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติ โดยการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนทั้งทางด้านทุนทรัพย์แรงงานและแนวคิด ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้เกิดความคิดว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน ซึ่งสามารถเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุดจากหลักและแนวคิดของนักวิชาการนั้น

สมชาย สุธเลิศ (2550, หน้า 48) ได้เสนอแนะถึงความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนว่า กิจกรรมใดก็ตาม ถ้าได้รับความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องแล้วกิจกรรมนั้นจะประสบความสำเร็จสูงกว่ากิจกรรมที่อยู่ในสภาพต่างคนต่างทำความร่วมมือที่แท้จริงนั้นไม่ใช่เรื่องที่จะทำกันได้ง่าย แต่ถ้าเปิดให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมนั้นวิธีนี้จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความตั้งใจที่จะทำงานและร่วมมือตลอดไป

คณิงนิจ กฤษนาม (2553, หน้า 53) ได้อธิบายว่า การขอความช่วยเหลือจากชุมชน ได้สามารถขอความสนับสนุนได้ เช่น ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน หรือขอแรงเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ขอคำแนะนำและขอให้ผู้ประสานงานอีกประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนจากสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษาทั้งนี้ทางโรงเรียนก็สามารถขอความช่วยเหลือจากชุมชนทางด้านวัสดุอุปกรณ์และทรัพย์สินอื่นได้เช่นกัน

ศุภรัตน์ ปุ่งข้อ (2558, หน้า 37) ได้เสนอวิธีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ดังนี้

1. การจัดงานประจำปีและเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาร่วม
2. จัดนิทรรศการผลงานนักเรียน
3. จัดการแสดงละครการแข่งขันการจัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง
4. จัดตั้งคณะกรรมการประชาชนเพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน
5. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าสมาคมเกี่ยวกับการศึกษาสมาคมเกี่ยวกับครูสมาคมต่างๆ ของชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง
6. จัดตั้งโปรแกรมต่างๆของโรงเรียนด้านการศึกษาอาชีพ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีผลประโยชน์บ้างตามสมควร

กล่าวโดยสรุปแล้ว การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนเป็นการสนับสนุนด้วยความเต็มใจของชุมชนทั้งด้านความคิดทุนทรัพย์วัสดุอุปกรณ์แรงงานซึ่งเกิดขึ้นจากการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์และเกิดจากความตระหนักของชุมชนที่มีต่อ โรงเรียนนั้น ๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) เป็นคณะบุคคลซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่กำกับส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่มีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในเขตชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชน เป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือโรงเรียนขึ้นไประดับหนึ่งซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะบุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละอุทิศตนเพื่อเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ 3 ลักษณะดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการกำกับหมายถึงการกำกับให้โรงเรียนดำเนินการด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปให้สอดคล้องกับกฎหมายกฎระเบียบประกาศคำสั่งและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. อำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งบริการงานอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพสามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชน

และประชาชน ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับศรัทธา
เชื่อถือของประชาชนชุมชนและท้องถิ่น

3. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายระเบียบประกาศฯกำหนดให้เป็นอำนาจของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กล่าวโดยสรุปแล้ว บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะบุคคล
ที่มีความตั้งใจเสียสละ อุทิศตนเพื่อเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษากำกับให้โรงเรียนดำเนินการ
ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปส่งเสริมและสนับสนุน
กิจการของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งบริการงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ
สามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชน

ความหมายขอบข่ายและความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง
ผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ทรงคุณวุฒิผู้แทนศิษย์เก่า
ของโรงเรียนผู้แทนพระภิกษุและผู้บริหารทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการคณะบุคคล
ดังกล่าวทำงานร่วมกับโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการศึกษา
ด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็น
คณะกรรมการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยความรู้ความสามารถและ
ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 10)

ดังนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหาร
โรงเรียนแบบมีส่วนร่วมจึงต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลายและเข้าใจ
การศึกษามีความมุ่งมั่นมีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนาการศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพ
และได้มาตรฐานตามที่ชุมชนสังคมและประเทศชาติต้องการซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนสังคมเข้มแข็ง
และประเทศชาติก้าวหน้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 15)

การกำหนดจนวนกรรมการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

“โรงเรียนขนาดเล็ก” หมายความว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกินร้อยยี่สิบคน

“โรงเรียนขนาดกลาง” หมายความว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน

“โรงเรียนขนาดใหญ่” หมายความว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนเกินสามร้อยคนขึ้นไป

ในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และโรงเรียน
ขนาดกลางให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 คน โรงเรียนขนาดใหญ่
ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 15 คนประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการ
2. กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองจำนวน 1 คน
3. กรรมการที่เป็นตัวแทนครูจำนวน 1 คน
4. กรรมการที่เป็นตัวแทนขององค์กรชุมชนจำนวน 1 คน
5. กรรมการที่เป็นตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 คน
6. กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่าจำนวน 1 คน
7. กรรมการที่เป็นตัวแทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่
จำนวน 1 รูป หรือ 1 คน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และจำนวน 2 รูป หรือ 2 คน สำหรับโรงเรียน
ขนาดกลางและขนาดใหญ่
8. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 1 คน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และจำนวน 6 คน
สำหรับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

9. ผู้อำนวยการเป็นคณะกรรมการและเลขานุการ

กล่าวโดยสรุปแล้ว คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คณะบุคคลซึ่งเป็นตัวแทน
ของประชาชนที่ทำงานร่วมกับโรงเรียนประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครูผู้แทนองค์กร
ชุมชนผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาผู้แทนพระภิกษุผู้แทนคุณวุฒิ
และผู้บริหาร โรงเรียนทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการเป็นงานที่ทางโรงเรียนต้องดำเนินการ
ตั้งแต่การสรรหาการเสนอแต่งตั้งการเสริมความรู้บทบาทหน้าที่การจัดประชุมและดูแลให้ปฏิบัติ
ตามระเบียบดังกล่าวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ การพัฒนาตามที่รัฐต้องการหน้าที่หลัก คือ การกำกับ
ดูแลสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาตลอดจนเป็นไปตามความต้องการของชุมชน

การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน

การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่างๆ
ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ดาวประกาย สายแก้ว,
2556) ภารกิจในการดำเนินงานด้านนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียน ไม่ควรละเลย ทั้งนี้เพราะ
โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนชุมชนจึงมีฐานะเป็นเจ้าของ โรงเรียน นักเรียนเป็นบุตรหลานของสมาชิก
ในชุมชนความนิยมในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนย่อมมีอิทธิพลความก้าวหน้าของ โรงเรียน
ด้วยหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นนั้น

Stoops and Rafferty (1961, pp. 515-519) กล่าวว่า ต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. จะต้องมีการให้และการรับข่าวสารต่อชุมชนคือ บุคลากรในโรงเรียนต้องทราบความเป็นไปของชุมชนและขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหา
2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะได้ผลอยู่ที่การใช้วิธีการหลายๆทางในเวลาเดียวกัน
3. ต้องพยายามให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนมากที่สุด
4. งานที่จัดทำนั้นควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง
5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันสำหรับทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นนั้น

เพ็ญญา ย้อยดา (2547, หน้า 27) ได้สรุป แนวคิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับหน่วยงานอื่นไว้ดังนี้ คือ การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยโรงเรียนต้องมีการวางแผนการดำเนินงานโดยมีการกำหนดบุคลากรในการประสานงานจัดกิจกรรมร่วมกันให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นตามโอกาสอันควร ตลอดจนจะต้องมีการประเมินผลเป็นระยะตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

ยุพิน อัฐโส (2556, หน้า 40) กล่าวว่า มีหลายประเภทแต่อาจกล่าวได้โดยสรุปดังนี้

1. ทรัพยากรมนุษย์
2. ทรัพยากรธรรมชาติเช่นแม่น้ำภูเขาป่าไม้
3. ทรัพยากรสถาบัน ได้แก่ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ภายในชุมชน
4. ทรัพยากรเทคโนโลยีเช่นเครื่องจักรเครื่องยนต์
5. มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรทั้งหลายเพราะมนุษย์มีสติปัญญาสามารถคิดค้นสิ่งต่าง ๆ ได้ คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มผู้นำชุมชนกลุ่มศิษย์เก่าและกลุ่มหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สภาตำบลกลุ่มผู้นำชุมชนเป็นกลุ่มที่มีบทบาทต่อโรงเรียนมากที่สุดเพราะสามารถร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนาได้กลุ่มผู้นำชุมชนอาจแบ่งได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้นำธรรมชาติคือกลุ่มบุคคลที่สังคมยอมรับและศรัทธาความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนบุคคลเหล่านี้ได้แก่ผู้นำศาสนาเช่นพรสงฆ์หรือผู้อาวุโสผู้มีฐานะดีซึ่งอาจจะเป็นเกษตรกรพ่อค้าข้าราชการลูกเสือชาวบ้านนักการเมืองท้องถิ่นชมรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ

2. กลุ่มผู้นำของทางราชการ ได้แก่บุคคลที่ทางราชการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านครูและพัฒนากร

ปาริฉัตร ลียุทธานนท์ (2557, หน้า 243) กล่าวว่า วิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีหลายขั้นตอน โดยอาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน หรือผู้ปกครองแล้วขยายความร่วมมือไปสู่หน่วยงาน หรือสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนการสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. การจัดทำมีการประชุมพิเศษผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนโดยชี้แจง วัตถุประสงค์ของการศึกษาและการดำเนินการของทางโรงเรียนทั้งด้านการสอนการอบรมบ่มนิสัย และการพัฒนาการด้านต่าง ๆ

2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียนเช่นชมการเรียนการสอนชมการแสดงของ นักเรียนและชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น

3. เชิญผู้ปกครองร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็กเช่นเด็กก้าวร้าว เด็กติดสารเสพติด

4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้านเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเช่นเชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่อง ที่เขามีความถนัดและชำนาญสูงเชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้นไม่ว่าจะเป็น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณี หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกันถ้าเป็นไปได้อาจเชิญ ผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการวางแผนของโรงเรียน ทั้งในด้านหลักสูตรอาคารสถานที่และวัสดุ อุปกรณ์ของโรงเรียนสำหรับเครื่องมือที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่นให้เกิดผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

น้ำค้าง ปิณฑะ (2558, หน้า 34) ได้กล่าวว่า ต้องใช้การประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ที่เหมาะสม โดยให้เหตุผลจากการตั้งข้อสังเกตผลการดำเนินงานว่าเปรียบเหมือนหน้าตา และหัวใจขององค์กรเลยทีเดียวจึงเห็นได้ว่า บุคคลเหล่านี้มักประสบความสำเร็จในการบริหารงาน อย่างน่าชื่นชมประกอบกิจการใดมักได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในทุก ๆ เรื่อง

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องยึดหลัก การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งมีหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ตลอดจนการนำหลักการบริหารของ Daming มาใช้ กล่าวคือ จะต้องมีการวางแผนดำเนินการ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

การประชาสัมพันธ์กับชุมชน

อำนาจ คงทอง (2540, หน้า 11) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานที่สำคัญหลายประการ คือ การประชุมผู้ปกครอง นักเรียนการทำจุลสารวารสารสิ่งพิมพ์จัดป้ายนิเทศพบปะเยี่ยมเยียนผู้ปกครองจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครอง ชมรมสมาคมศิษย์เก่า การวางแผนการประชาสัมพันธ์มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สมชาย สูดเลิศ (2550, หน้า 60) กล่าวว่า โดยทั่วไปการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. แลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงต่างๆที่ผู้ปกครองต้องการทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน
2. หากความร่วมมือจากชุมชนทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนดีขึ้นซึ่งสามารถขจัดความขัดแย้งระหว่างนโยบายของโรงเรียนกับความเชื่อถือหรือความรู้สึคนึกคิดของผู้ปกครองในชุมชนนั้น ๆ
3. ป้องกันการเข้าใจผิดหรือวิจารณ์อย่างไม่เป็นธรรมจากบุคคลที่ไม่เป็นมิตรกับโรงเรียน
4. เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาและพยายามที่เรียนต่อไปตลอดจนแนวทางที่จะประกอบอาชีพ
5. ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นในโรงเรียนมากขึ้นเพราะได้รับข่าวสารความเป็นไปได้และความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่เสมอ

คณิงนิจ กฤษณาม (2553, หน้า 56) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. การประชาสัมพันธ์ควรเป็นหน้าที่ของครูทุกคนในโรงเรียนที่จะต้องร่วมรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรับหน้าที่จัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนก็ตาม
2. การประชาสัมพันธ์ต้องเป็นไปเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
3. โรงเรียนต้องรู้จักเลือกสื่อในการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม
4. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นงานที่ต้องกระทำต่อเนื่องตลอดปีการศึกษาทุก ๆ ปี

5. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนถือว่าเป็นกระบวนการสองทางดังนั้นโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งนี้โรงเรียนต้องรับฟังด้วยความเป็นธรรมและบริสุทธิ์ใจ

6. โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อที่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนบุคคลกับบุคคล ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยวิธีการกิจกรรมและสื่อกลางต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ

ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 35) ได้ให้ความหมาย ของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่าเป็นความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรสถาบันกับกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน

จินตนา บุญหนัก (2558, หน้า 58) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่าเป็นวิธีการของสถาบันที่มีแผนและการกระทำที่ต่อเนื่องในวันที่จะสร้างหรือให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันกับกลุ่มชน เพื่อให้สถาบันและกลุ่มชนมีความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกันอันเป็นประโยชน์ให้กับสถาบันนั้นดำเนินไปด้วยดีมีความมุ่งหมายอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง โดยมีประชาคมติเป็นพื้นฐาน

สุภรัตน์ ปรุงข้อ (2558, หน้า 47) การประชาสัมพันธ์หมายถึงการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

Good (1973, p. 420) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำจำกัดความความการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นทางการเพื่อปรับปรุงสัมพันธ์ภาพของโรงเรียนที่มีอยู่ในชุมชน

Catlip & Carter (1978, p. 45) ได้ให้ความหมายของคำว่าประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้คือการประชาสัมพันธ์เป็นการติดต่อสื่อสารและสื่อความหมายนโยบายของหน่วยงานไปยังประชาชนที่เกี่ยวข้องขณะเดียวกันเป็นแนวทางตรวจสอบความคิดเห็นความรู้และความต้องการของประชาชนในหน่วยงานหรือองค์กรทราบเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างแท้จริงให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายและสามารถปรับหน่วยงานให้สอดคล้องกลมกลืนตามแนวคิดของสังคมได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีความเข้าใจซึ่งกันและกันก่อให้เกิดความร่วมมือขึ้นในองค์กรและชุมชนในการพัฒนาแก้ไขปัญหาการศึกษาและทำให้ภารกิจของโรงเรียนดำเนินไปด้วยดีบรรลุตามวัตถุประสงค์

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

สถานภาพ

ผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้บริหาร หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน (สุริยัน นนทศักดิ์, 2543, หน้า 11) ผู้บริหารและผู้นำของ สถาบันการศึกษาหรือองค์กรใด ๆ ก็ตาม จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรที่ตนเองมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบอยู่ รวมทั้งพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยอาจมีจุดหมาย ในการพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือดำเนินงานให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้มีการสืบทอด อย่างต่อเนื่อง จนมีความเจริญก้าวหน้าเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ครูผู้สอน คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน และเป็นผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บุคลากรอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียน นอกจากนี้ยังประกอบด้วย ครูที่ทำหน้าที่สอนโดยตรง ทั้งครูประจำชั้น และ ครูประจำวิชา ผู้ปฏิบัติงานสอน ได้แก่ ครูประจำวิชา ผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนการสอน ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ ครูพยาบาล เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน เป็นต้น บุคคลเหล่านี้แม้จะไม่มีอำนาจในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่มีต่อชุมชนเหมือนกับ ผู้บริหารก็ตาม แต่ถือว่าบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ดังนั้นความร่วมมือร่วมใจของ บุคลากรกลุ่มนี้จะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นอย่างมาก บทบาทหน้าที่ของ บุคลากรกลุ่มนี้จะเข้าไปในรูปแบบของการให้การสนับสนุนหรือการปฏิบัติตามแนวทาง หรือ รูปแบบของการให้การสนับสนุน หรือปฏิบัติการตามแนวทางหรือรูปแบบที่โรงเรียนกำหนด เช่น เป็นวิทยากรในชุมชนการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีให้แก่ชุมชน เป็นต้น (มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539, หน้า 122) สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเข้ม คูป้อง (2540) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการโรงเรียน จำนวน 309 คน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและกรรมการ โรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุมาลี นิตยจินต์ (2542) ได้ศึกษา แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนท่าใหม่พลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล จำนวน 70 คน พบว่า ปัญหาการบริหารงาน ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนแตกต่างกัน

ดังนั้น สรุปได้ว่า สภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนระหว่าง ผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน โดยบทบาทหน้าที่ในการทำงานที่แตกต่างกันระหว่าง

ผู้บริหารกับครูผู้สอนแตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารจะมีการเข้าถึงชุมชนมากกว่าครูผู้สอน และสถานภาพที่แตกต่างกันเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

อายุ

อายุ หมายถึง อายุของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน เป็นบุคลากรของรัฐ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในราชการไทยในอดีตมีชื่อเรียกว่า “ข้าราชการครู” ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งอายุของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีความแตกต่างกันทำให้ความสามารถปฏิบัติงานภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หทัยทิพย์ อัมพร (2557) ได้ศึกษา การบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด (ประจวบอุปกัณฑ์) ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหา การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามอายุ ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นสรุปได้ว่า อายุของผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารหรือครูผู้สอนที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์ในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนมากกว่าผู้บริหารหรือครูผู้สอนที่มีอายุน้อยผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

ขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกำหนดขนาดของโรงเรียน เพื่อกำหนดตำแหน่งครูและจัดสรรงบประมาณไว้เป็น โรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยอาศัยจำนวนนักเรียนในการคิดคำนวณการจัดสรรอัตรากำลังคนในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขนาดโรงเรียนมีส่วนสำคัญทำให้การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยแตกต่างกัน เนื่องจากกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความสลับซับซ้อนต่างกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรจำนวนมาก การจัดสาย การบังคับบัญชาค่อนข้างยาว ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสายการบังคับบัญชาสั้น นั่นคือ จากผู้บริหารมาสู่ครูหรือบุคลากรอื่นโดยตรง สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้การบังคับบัญชาการสื่อความหมาย หรือการนิเทศติดตามรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาชญญ์ อิศรกุล (2545) ได้ศึกษา ดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา เป็นข้าราชการครูจำนวน 276 คน พบว่า โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามขนาดของ โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ดังนั้นสรุปได้ว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สัน สุขม่วง (2546) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับความช่วยเหลือจากชุมชนการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ และบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง การประชาสัมพันธ์และการให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง การสร้างความสัมพันธ์ จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประพันธ์ ภูมิวารินทร์ (2547) ได้ศึกษา ปัญหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรพล สังขะวิไล (2550) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบางประกง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาละโวทัย เขต 1 ประสบการณ์ของข้าราชการครู พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่ำกว่า 15 ปี และตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ แตกต่างกันอย่างมีความนัยสำคัญทางสถิติ

สุภัค ภูมิवाल (2552) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 3 พบว่า พัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กาญจนา สิงห์หมื่น (2553) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาละโวทัย เขต 2 พบว่า

1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายว สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการ ประชาสัมพันธ์ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ด้านการเป็นผู้นำ และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ด้านเกี่ยวกับคณะกรรมการ โรงเรียน ด้านการให้บริการ ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายว สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของครูและคณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนโดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ยกเว้น ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หทัยทิพย์ อัมพร (2557) ได้ศึกษา การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด (ประจวบอุปลัมภ์) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด (ประจวบอุปลัมภ์) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภรัตน์ ปุ้งข้อ (2558) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า 1) สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จินตนา บุญหนัก (2558) ได้ศึกษา การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ในการดำรงตำแหน่งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Craft (1988, p. 1633-A) ได้ศึกษาถึง ทศนคติของชุมชนต่อการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการศึกษา เพื่อสนองความคิดที่ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนจะทำให้ทศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมาย คือ ต้องการศึกษาคำสัมพันธ์กันระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดลอมของโรงเรียนและทศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทศนคติและระบบโรงเรียนในแต่ละสิ่งแวดลอมไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติของชุมชนและสิ่งแวดลอมหรือทศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

Hakanen (1974, p. 6004-A) ได้สำรวจ ความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างในรัฐเซาท์โคตาผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียนและการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น 2) การขาดข้อมูลข่าวสารและการติดต่อในชุมชนทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันในชุมชนและ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อไม่เพียงพอมีข้อเสนอให้แจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการเงินเวลาและความจำเป็นด้านอื่นๆของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

Lee (1984, p. 709) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่กรรมการบริหารโรงเรียนครูใหญ่ และครูผลการศึกษาสรุปได้ว่าโรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยให้นักการศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้

Esposito (1992) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองเฟรมเดอริคชเบอร์คที่มีต่อโรงเรียนรัฐบาลสำหรับใช้ในการตั้งเป้าหมายการพัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนสนับสนุนโรงเรียนในท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยการสุ่มตัวอย่างประชากรในเมืองเฟรมเดอริคชเบอร์คเป็นชายอายุเกิน 50 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวผิวขาวและไม่มีเด็กในปกครองที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลในท้องถิ่นนั้น พบว่าโรงเรียนรัฐบาลในเมืองเฟรมเดอริคชเบอร์ค ควรสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยการ 1) คงไว้ซึ่งความคิดเห็นในทางที่ดีของประชาชนที่มีต่อครูและโรงเรียนในท้องถิ่น 2) คงไว้ซึ่งความเชื่อของประชาชนว่าเด็กทุกคนและทุกเชื้อชาติได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน 3) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น 4) ให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหาที่โรงเรียนเผชิญอยู่ เช่น เรื่องยาเสพติดและเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน 5) ให้ประชาชนรับรู้ว่าการสอนในโรงเรียนเป็นงานที่มีคุณค่า 6) โรงเรียนควรให้ประชาชน

ในเมืองรับทราบถึงเป้าหมายของโรงเรียนว่าโรงเรียนพยายามลดอัตราการลาออกของนักเรียน และ 7) จัดทำโครงการพัฒนาทักษะให้แก่ผู้ปกครองเพื่อเพิ่มผลการเรียนของนักเรียน

Hefferman (1992) ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและสมาชิกในการมีส่วนร่วมและเป็นคณะกรรมการร่วมการตัดสินใจผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองสมาชิกในชุมชนโรงเรียนชุมชนจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติและรับรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตัดสินใจของผู้ปกครองและสมาชิกชุมชน

Schaeffer (1992) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนตัวอย่างระหว่างค.ศ. 1982-1989 ค้นพบชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมและแนวทางที่ใช้ในการเรียนระดับประถมศึกษาในเรื่องการวางแผนที่ดีการประสานงานที่ดีจะต้องมาจากความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนมัศึกษามีหลักยืนยันที่เด่นชัดของผู้วิจัย พบว่า โรงเรียนที่บุคลากรมีความอ่อนใจและกาลังใจคือโรงเรียนที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

Green (1994, p. 3758-A) ได้ศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการวางแผนที่จะนำอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆภายในโรงเรียนมาให้บริการแก่ชุมชนในอนาคตซึ่งจะช่วยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้นเมื่อชุมชนขยายขึ้นความต้องการก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชนได้นานและคุ้มค่าโดยที่จะต้องคำนึงถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคตด้วย

Brittingham (1998) ได้ศึกษา บทบาทการบริหารของโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ปรากฏว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและความคาดหวังที่สำคัญที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไรสอนอย่างไร และผู้ปกครองจะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องตระหนัก คือ การเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าในด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสภาวะของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ชุมชนที่เข้มแข็ง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

Gold (2002) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า การปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนในเขตเมืองครอบคลุมไปถึงความต้องการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และ โรงเรียน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและนักศึกษา ชุมชนที่มีรายได้ต่ำ

จะมีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีผลต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยสรุปว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ยังมีจุดอ่อนหลายด้าน ซึ่งการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดการร่วมกิจกรรมกับชุมชน และการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนยังมีน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยใช้ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5 ด้าน คือ การบริการชุมชน การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และ การประชาสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานของผู้บริหารยังไม่ประสบความสำเร็จโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งเป็นงานที่มีความยุ่งยากมากในการบริหาร เนื่องจากต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย อีกทั้งเป็นงานที่ไม่มิงงบประมาณในการบริหาร รัฐบาลก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านนี้จึงไม่มีการประเมินผลหรือการติดตามการบริหารงาน ส่งผลให้ผู้บริหารละเลยไม่ให้ความสำคัญ โดยไปให้ความสำคัญกับงานที่มีการประเมินผลและติดตามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพราะผลงานต่าง ๆ ได้ถูกนำไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบของผู้บริหาร แต่จริง ๆ แล้วเป็นการเข้าใจที่ผิดพลาดอย่างมากเพราะการบริหารงานในทุกงานจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหากงานใดไม่ประสบความสำเร็จส่งผลให้งานอื่นชะงักไปด้วย โดยเฉพาะงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งเป็นงานที่เป็นหน้าตาของโรงเรียน หากความสัมพันธ์กับชุมชนดีการทำงานในทุกอย่างก็สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีโดยได้รับการสนับสนุนจากชุมชนเป็นอย่างดี อีกทั้งชุมชนเป็นเกราะให้กับโรงเรียนที่ดีมากด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 16 โรงเรียน รวม 216 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 กำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของ Kejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 140 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดสถานภาพเป็นเกณฑ์การสุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	21	11
ครูผู้สอน	172	129
รวม	216	140

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ อายุ ขนาดของโรงเรียนเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยเรียงลำดับจากระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายจากคะแนน ผู้วิจัยกำหนดความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัดแล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ โดยเกณฑ์ของ บุญชุม ศรีสะอาด (2556, หน้า 102)

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. แบบสอบถามการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และพัฒนาแบบสอบถามบางส่วนของ ศุภรัตน์ ینگซ้อ (2558, หน้า 86-91)

3. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุง เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ดังนี้

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร อาจารย์ประจำ

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ดร.สมุทพร ชำนาญ อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหาร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นายวิรัช เปยะกัง ผู้อำนวยการ สถานศึกษา โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดมุ่งหมาย (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยนำแบบประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน มาคิดแปลความหมายได้ดังนี้

คะแนน 0 หมายถึง ข้อความที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

คะแนน -1 หมายถึง ข้อความที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยค่าดัชนีความสอดคล้องควรมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์ ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ระหว่าง .67-1.00

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒินำเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นสุดท้าย

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้(Try out)กับผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .44-.72

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 140 ฉบับไปยังผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคือผู้วิจัยโดยตรง
3. ในกรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 140 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ
5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสคะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ บันทึกข้อมูลลงบนคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
2. การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยนำค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกจากวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สุดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

1. วิเคราะห์หาระดับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน โดยใช้แบบทดสอบค่าที (t-test)

3. เปรียบเทียบการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามอายุ
โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่ ใช้วิธีของ
Scheffe' Test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
SD	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ทดสอบค่าที (t -test)
p	แทน ค่าความเป็นไปได้ที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ
df	แทน ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
F	แทน ค่าที่ใช้ในการทดสอบเอฟ (F -Test)
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ อายุ และขนาดของ โรงเรียนของผู้ที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มของโรงเรียนเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ อายุ และขนาดของ โรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ อายุ และขนาดของ โรงเรียนของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพ อายุ และขนาดของ โรงเรียน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
ผู้บริหาร	11	7.90
ครูผู้สอน	129	92.10
รวม	140	100.00
อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	34	24.30
25-50 ปี	73	52.10
มากกว่า 50 ปี	33	23.60
รวม	140	100.00
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	37	26.40
ขนาดกลาง	103	73.60
รวม	140	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 92.10 และผู้บริหาร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.90 ส่วนใหญ่มีอายุ 25-50 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 52.10 มีอายุน้อย 25 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 73.60 และขนาดเล็ก จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้าน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ 2-7

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	n = 140		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. การบริการการชุมชน	4.14	0.51	มาก	2
2. การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน	4.11	0.55	มาก	3
3. บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.10	0.55	มาก	4
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	4.06	0.50	มาก	5
5. การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	4.22	0.47	มาก	1
รวม	4.14	0.45	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการการชุมชน การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน

การให้บริการชุมชน	<i>n</i> = 140		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การให้บริการแก่ชุมชนด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพต่าง ๆ	4.02	0.67	มาก	8
2. การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่ชุมชน	4.15	0.65	มาก	4
3. ครูและนักเรียนออกไปช่วยงานพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ	4.25	0.64	มาก	2
4. การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในโรงเรียน	4.27	0.62	มาก	1
5. การให้ชุมชนยืมวัสดุทัศนูปกรณ์ใช้ในกิจกรรม	4.11	0.74	มาก	5
6. การจัดบริเวณโรงเรียนสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจแก่ประชาชน	4.05	0.81	มาก	6
7. การประสานงานกับสถานีนอนามัยในการจัดบริการด้านสุขภาพและอนามัยให้แก่นักเรียนและประชาชน	4.03	0.65	มาก	7
8. การให้บริการด้านความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน	4.24	0.75	มาก	3
รวม	4.14	0.51	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการให้บริการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในโรงเรียน ครูและนักเรียนออกไปช่วยงานพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ และการให้บริการด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การให้บริการแก่ชุมชนด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพต่าง ๆ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน

การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน	<i>n</i> = 140		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การให้ชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.09	0.68	มาก	5
2. การได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงานจากชุมชน	4.17	0.69	มาก	2
3. การได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากชุมชน	4.11	0.72	มาก	4
4. การได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์จากชุมชน	4.15	0.72	มาก	3
5. การเชิญบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถ เป็นวิทยากรในโรงเรียน	4.19	0.67	มาก	1
6. การเชิญผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นให้เป็นที่ปรึกษา ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.00	0.68	มาก	7
7. การใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนได้รับการสนับสนุน จากผู้ปกครองและชุมชน	4.05	0.55	มาก	6
รวม	4.11	0.55	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเชิญบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรในโรงเรียนการได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงานจากชุมชนและการได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์จากชุมชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การเชิญผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นให้เป็นที่ปรึกษา ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา	<i>n</i> = 140		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ชุมชนสนใจที่จะเข้ารับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา	4.05	0.66	มาก	4
2. คณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน	4.05	0.67	มาก	5
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดมทรัพยากรในชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.10	0.66	มาก	3
4. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนในการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน	4.14	0.70	มาก	2
5. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนจัดทำสาระหลักสูตร การจัดกิจกรรม ให้สนองตอบความต้องการของชุมชน	4.17	0.62	มาก	1
รวม	4.10	0.55	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนจัดทำสาระหลักสูตร การจัดกิจกรรม ให้สนองตอบความต้องการของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนในการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดมทรัพยากรในชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา	<i>n</i> = 140		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประกวดต่าง ๆ ที่ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้น	4.11	0.61	มาก	1
2. การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม เช่น การแข่งกีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ	4.07	0.62	มาก	4
3. การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการประชุมชี้แจงแก่ประชาชน	4.08	0.65	มาก	3
4. การจัดกิจกรรมด้านประเพณี วัฒนธรรม หรือกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับชุมชน	4.05	0.67	มาก	6
5. การจัดให้นักเรียนร่วมพัฒนาความสะอาดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน	4.03	0.66	มาก	7
6. การนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชนเพื่อประกอบอาชีพ	4.01	0.64	มาก	8
7. การร่วมกับหน่วยงานอื่นในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาลให้แก่ประชาชนในชุมชน	4.06	0.59	มาก	5
8. การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน	4.10	0.64	มาก	2
รวม	4.06	0.50	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก

โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประกวดต่าง ๆ ที่ชุมชน หรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้น การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน และการจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการประชุมชี้แจงแก่ประชาชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชนเพื่อประกอบอาชีพ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน

การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	<i>n</i> = 140		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบาย แนวทางปฏิบัติงานของโรงเรียน	4.27	0.64	มาก	2
2. การจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.30	0.58	มาก	1
3. การจัดให้มีการออกเสียงตามสบายในเรื่องต่าง ๆ แก่ชุมชน	4.23	0.64	มาก	5
4. การจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	4.25	0.65	มาก	3
5. การจัดให้มีรายงานผลการตรวจสอบสุขภาพให้แก่ผู้ปกครองทราบ	4.17	0.64	มาก	10
6. การจัดให้มีการแสดงนิทรรศการทางวิชาการเพื่อแสดงผลงานให้ผู้ปกครองทราบ	4.20	0.61	มาก	9
7. การเชิญประชาชนในชุมชนเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียน	4.25	0.65	มาก	4
8. การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์	4.13	0.60	มาก	12
9. การจัดให้มีบุคลากรไว้คอยต้อนรับบริการผู้ติดต่อกับทางโรงเรียน	4.16	0.61	มาก	11
10. การจัดให้มีศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลแก่ชุมชน	4.21	0.62	มาก	7
11. การจัดให้มีการรวบรวมและเผยแพร่ประวัตินักเรียนดีเด่นผ่านทางวารสารของโรงเรียน	4.21	0.55	มาก	6
รวม	4.22	0.47	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบาย แนวทางปฏิบัติงานของโรงเรียนและการจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพอายุ ขนาดโรงเรียน ดังตารางที่ 8-18

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	สถานภาพ							
	ผู้บริหารโรงเรียน				ครูผู้สอน			
	<i>n</i> = 11				<i>n</i> = 129			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. การให้บริการชุมชน	4.82	0.29	มาก	1	4.08	0.48	มาก	2
2. การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน	4.62	0.40	มาก	4	4.06	0.54	มาก	4
3. บทบาทร่วมของคณะ กรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.67	0.34	มาก	2	4.06	0.54	มาก	3
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน	4.56	0.40	มาก	5	4.02	0.49	มาก	5
5. การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	4.63	0.38	มาก	3	4.18	0.47	มาก	1
รวม	4.66	0.09	มาก		4.09	0.44	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพปรากฏผล ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ด้านการให้บริการชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ครูผู้สอน มีโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน และด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	สถานภาพ				<i>t</i>	<i>p</i>
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	<i>n</i> = 11		<i>n</i> = 129			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การให้บริการชุมชน	4.82	0.29	4.08	0.48	7.48**	0.00
2. การได้รับการช่วยเหลือ จากชุมชน	4.62	0.40	4.06	0.54	3.28**	0.00
3. บทบาทร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.67	0.34	4.06	0.54	3.68**	0.00
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน	4.56	0.40	4.02	0.49	3.56**	0.00
5. การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	4.63	0.38	4.18	0.47	3.09**	0.00
รวม	4.66	0.32	4.09	0.44	4.14**	0.00

**p < .01

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามอายุ

การบริหารความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	อายุ											
	น้อยกว่า 25 ปี				25 – 50 ปี				มากกว่า 50 ปี			
	<i>n</i> = 34				<i>n</i> = 73				<i>n</i> = 33			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. การให้บริการชุมชน	3.60	0.37	มาก	2	4.21	0.41	มาก	3	4.54	0.37	มาก	1
2. การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน	3.47	0.44	มาก	5	4.27	0.40	มาก	1	4.40	0.45	มาก	4
3. บทบาทร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.55	0.45	มาก	4	4.21	0.44	มาก	4	4.43	0.43	มาก	3
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน	3.55	0.43	มาก	3	4.19	0.37	มาก	5	4.32	0.45	มาก	5
5. การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	3.85	0.46	มาก	1	4.27	0.41	มาก	2	4.47	0.41	มาก	2
รวม	3.64	0.34	มาก		4.23	0.35	มาก		4.44	0.35	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ น้อยกว่า 25 ปี 25-50 ปี และมากกว่า 50 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

น้อยกว่า 25 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตามลำดับ

25-50 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามลำดับ

มากกว่า 50 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามลำดับ

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอายุ

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน		แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	p
1. การให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.41	2	7.70	49.53**	.000	
	ภายในกลุ่ม	21.31	137	0.15			
	รวม	36.72	139				
2. การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	18.27	2	9.14	49.84**	.000	
	ภายในกลุ่ม	25.12	137	0.18			
	รวม	43.40	139				

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	p
3. บทบาทร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	14.93	2	7.46	37.31**	.000
	ภายในกลุ่ม	27.41	137	0.20		
	รวม	42.35	139			
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	12.22	2	6.11	36.13**	.000
	ภายในกลุ่ม	23.16	137	0.16		
	รวม	35.38	139			
5. การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	6.84	2	3.42	18.74**	.000
	ภายในกลุ่ม	25.02	137	0.18		
	รวม	31.87	139			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	12.10	2	6.05	48.13**	.000
	ภายในกลุ่ม	17.23	137	0.12		
	รวม	29.34	139			

** $p < .01$

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี Scheffe' test ดังตารางที่ 13-20

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
โดยรวมจำแนกตามอายุ

การบริหารความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 25 ปี	25-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
		3.64	4.13	4.44
น้อยกว่า 25 ปี	3.64	-	0.59**	0.80**
25-50 ปี	4.13		-	0.11
มากกว่า 50 ปี	4.44			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 13 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวม
จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ น้อยกว่า 25 ปี
กับ 25-50 ปี และน้อยกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 50 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกตามอายุ

การให้บริการชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 25 ปี	25-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
		3.60	4.21	4.54
น้อยกว่า 25 ปี	3.60	-	0.61**	0.94**
25-50 ปี	4.21		-	0.33**
มากกว่า 50 ปี	4.54			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 14 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ด้านการให้บริการชุมชน จำแนกตามอายุ ทุกกลุ่มอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ได้แก่ น้อยกว่า 25 ปี กับ 25-50 ปี น้อยกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 50 ปี และ 25-50 ปี
กับมากกว่า 50 ปี

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน จำแนกตามอายุ

การได้รับการช่วยเหลือ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 25 ปี	25-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
จากชุมชน		3.47	4.27	4.40
น้อยกว่า 25 ปี	3.47	-	0.80**	0.93**
25-50 ปี	4.27		-	0.13
มากกว่า 50 ปี	4.40			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 15 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน จำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ น้อยกว่า 25 ปี กับ 25-50 ปี และน้อยกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 50 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ
แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ

บทบาทร่วมของ		น้อยกว่า 25 ปี	25-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
คณะกรรมการ	$\bar{X}$			
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		3.55	4.21	4.43
น้อยกว่า 25 ปี	3.55	-	0.66**	0.88**
25-50 ปี	4.21		-	0.22
มากกว่า 50 ปี	4.43			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 16 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านบทบาท
ร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ น้อยกว่า 25 ปี กับ 25-50 ปี และน้อยกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 50 ปี
ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจำแนกตามอายุ

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน		น้อยกว่า 25 ปี	25-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
	$\bar{X}$			
		3.55	4.19	4.32
น้อยกว่า 25 ปี	3.55	-	0.64**	0.77**
25 – 50 ปี	4.19		-	0.13
มากกว่า 50 ปี	4.32			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 17 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ น้อยกว่า 25 ปี กับ 25-50 ปี และน้อยกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 50 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชนจำแนกตามอายุ

การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 25 ปี	25-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
		3.85	4.27	4.47
น้อยกว่า 25 ปี	3.85	-	0.42**	0.62**
25-50 ปี	4.27		-	0.20
มากกว่า 50 ปี	4.47			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 18 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน จำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ น้อยกว่า 25 ปี กับ 25-50 ปี และน้อยกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 50 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก				ขนาดกลาง			
	n = 37				n = 103			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. การให้บริการชุมชน	4.13	0.42	มาก	3	4.14	0.54	มาก	2
2. การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน	4.11	0.53	มาก	4	4.10	0.56	มาก	4
3. บทบาทร่วมของคณะ กรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.10	0.54	มาก	5	4.10	0.55	มาก	3
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	4.13	0.40	มาก	2	4.04	0.53	มาก	5
5. การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	4.27	0.45	มาก	1	4.20	0.48	มาก	1
รวม	4.16	0.41	มาก		4.13	0.47	มาก	

จากตารางที่ 19 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขนาดกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน และด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	ขนาดของโรงเรียน				<i>t</i>	<i>p</i>
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง			
	<i>n</i> = 37		<i>n</i> = 103			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ		
1. การให้บริการชุมชน	4.13	0.42	4.14	0.54	0.14	0.88
2. การได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน	4.11	0.53	4.10	0.56	0.07	0.94
3. บทบาทร่วมของคณะ กรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.10	0.54	4.10	0.55	0.00	0.99
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน	4.13	0.40	4.04	0.53	0.93	0.35
5. การประชาสัมพันธ์กับชุมชน	4.27	0.45	4.20	0.48	0.77	0.44
รวม	4.16	0.41	4.13	0.47	0.43	0.66

จากตารางที่ 20 พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ อายุ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 140 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .44-.72 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่ ใช้วิธีของ Scheffe' test ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการชุมชน และการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน ตามลำดับ

1.1 ด้านการให้บริการชุมชน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชน ในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ใน โรงเรียน ครูและนักเรียนออกไปช่วยงานพัฒนาท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ และการให้บริการด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การให้บริการแก่ชุมชนด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพต่าง ๆ

1.2 ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเชิญบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรในโรงเรียน การได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงานจากชุมชน และการได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์จากชุมชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การเชิญผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นให้เป็นที่ปรึกษา ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

1.3 ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนจัดทำสาระหลักสูตร การจัดกิจกรรม ให้สนองตอบความต้องการของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนในการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดมทรัพยากรในชุมชน เพื่อส่งเสริมการศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน

1.4 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประกวดต่าง ๆ ที่ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้น การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน และการจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการประชุมชี้แจงแก่ประชาชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชนเพื่อประกอบอาชีพ

1.5 ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบาย แนวทางปฏิบัติงานของโรงเรียน และการจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์

2. เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพอายุ และขนาดของโรงเรียน

2.1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบในการศึกษาครั้งนี้

1. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนให้ความสำคัญในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยปัจจุบันระบบการจัดการศึกษาและระบบบริหารงานภายใน โรงเรียนจะประสบความสำเร็จ และไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้จะต้องอาศัย การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของชุมชนจะต้องเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในด้าน การให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษา คอยสนับสนุนและส่งเสริมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญที่สุดบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษาของชาตินั้นคือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหลักคำนิยาม 12 ประการ ส่วนโรงเรียนก็จะต้องดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร ผลงานนักเรียน ผลงานครู ความเคลื่อนไหวในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่เสมอ ยกตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ เช่น การประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อแจ้งนโยบายของโรงเรียน การจัดกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติวันเด็กแห่งชาติ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สดเลิศ (2550, หน้า 61) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมมีการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชวนะชัย เพชรพิรุณ (2549, หน้า 73) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง สภาพ

การดำเนินการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ ดาวประกายสายแก้ว (2556, หน้า 49) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเรียงลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบาย แนวทางปฏิบัติงานของโรงเรียน และการจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤตินักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนเน้นให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่างๆของทางโรงเรียนแก่ชุมชน เป็นการกระจายข้อมูลข่าวสารให้ถึงผู้ปกครองและคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปมาก การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จึงทำได้หลายวิธี ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาจะต้องมีการรายงานข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตลอดจนการพัฒนาโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไปให้กับสาธารณชนทราบ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ถึงความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการช่วยเหลือจากชุมชน ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น นุชพงษ์ (2548, หน้า 66) ศึกษา ปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สุกเลิศ (2550, หน้า 62)

ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 54) ซึ่งศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการให้บริการการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในโรงเรียน ครูและนักเรียนออกไปช่วยงานพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่างๆ และการให้บริการด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การให้บริการแก่ชุมชนด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนในกลุ่มเกาะแก้ว จะอยู่ห่างจากตัวเมือง ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนก็จะมีฐานะยากจนถึงปานกลาง เพราะฉะนั้น การได้รับการศึกษา จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในแถบนี้ดีขึ้น โรงเรียนจึงเปรียบเสมือนศูนย์รวมของชุมชนในทุก ๆ เรื่อง เช่น ประสานงานราชการในท้องถิ่นการพัฒนาท้องถิ่น การให้บริการในด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การให้บริการด้านสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ด้วยเหตุนี้จึงสภาพการบริหารงานด้านการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น นุชพงษ์ (2548, หน้า 66) ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ด้านการให้บริการชุมชนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านการให้บริการชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สดเลิศ (2550, หน้า 63) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ด้านการให้บริการชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเชิญบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรในโรงเรียน การได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงานจากชุมชน และการได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์จากชุมชน ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ การเชิญผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นให้เป็นที่ปรึกษา ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีนโยบายให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ เชิญวิทยากรท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้

และตลอดจนขอความร่วมมือในด้านการใช้แรงงานในการก่อสร้างหรือทำสิ่งต่างๆภายในโรงเรียน ชุมชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น การทำความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สะดวก และคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายสำคัญ คือ ให้โรงเรียนบริหารงาน โดยชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมงาน โครงการจากชุมชนเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนะ ชัยเพชรพิรุณ (2549, หน้า 61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างของโรงเรียน อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สุตเลิศ (2550, หน้า 65) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 52) ซึ่งศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนจัดทำสาระหลักสูตร การจัดกิจกรรม ให้สนองตอบความต้องการของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนในการกำกับติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดมทรัพยากรในชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีนโยบายขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้พัฒนาจึงให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาและเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการจัดการศึกษา ซึ่งจะทำให้โรงเรียนและชุมชนเปลี่ยนแปลงไป มีความก้าวหน้าขึ้น ข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นในการดำรงชีวิต ชุมชนต้องรู้ให้ทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ปัญหาทางการศึกษามีมากมาย ทั้งการบริหารและการจัดการ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษามีข้อจำกัด และได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า การศึกษาไม่สามารถสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาของ

ชุมชนได้ จึงจำเป็นที่ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน(อรรถพร ผดุงศักดิ์ชยกุล, 2547, หน้า 30) และต้องถือเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในสังคมที่จะต้องร่วมกันบริหารการศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ประชาชน สถาบันการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1, 2559) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้ประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยกำหนดให้มีบทบาท หน้าที่ กำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม เสนอแนะ ให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการจัดการศึกษา และให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สภาพการปฏิบัติด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 53) ซึ่งศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สมชาย สุดเลิศ (2550, หน้า 60) ได้ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ โสภา จาปาไธก (2548) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประกวดต่าง ๆ ที่ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้น การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนและการจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชนเพื่อประกอบอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีนโยบายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบปะกับผู้ปกครอง และรู้จักกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสภาพชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้วส่วนมากจะมีปัญหาเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่จะมีฐานะค่อนข้างยากจน ระดับการศึกษาไม่สูงมากนัก ฉะนั้น โรงเรียนจึงเปรียบเสมือนกับศูนย์กลางของชุมชน เป็นที่พึ่งของชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ เป็นศูนย์กลาง

ในการเผยแพร่ความรู้ อบรม สัมมนาประชุมชี้แจงหน่วยงานราชการต่าง ๆ ภายในชุมชน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเกาะแก้ว อยู่ในสภาพเหนียวแน่นกลมเกลียว ไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ คอยช่วยเหลือ หรือสนับสนุน กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งกันและกันตลอดเวลา ทำให้สภาพการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น นุชพงษ์ (2548, หน้า 66) ศึกษา ปัญหา การดำเนินงานการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สุกเลิศ (2550, หน้า 62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 และสอดคล้อง กับ ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 53) ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนวัดทับ ไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ อายุ และขนาดของโรงเรียน

2.1 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีบทบาท สำคัญในการพัฒนาโรงเรียนที่ตนเองมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบอยู่ รวมทั้งพัฒนา ชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยอาจมีเป้าหมายในการพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือดำเนินงาน ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้มีการสืบต่ออย่างต่อเนื่อง จนมีความเจริญก้าวหน้าเพิ่มขึ้น อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งต่างจากครูผู้สอน คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน และเป็นผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บุคลากรอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน นอกจากนี้ยัง ประกอบด้วย ครูที่ทำหน้าที่สอนโดยตรง ทั้งครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ผู้ปฏิบัติงานสอน ได้แก่ ครูประจำวิชา ผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนการสอน ได้แก่ ครูบรรณรักษ์ ครูพยาบาล เจ้าหน้าที่ การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ แม้จะไม่มีอำนาจ ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่ต่อชุมชนเหมือนกับผู้บริหารก็ตาม แต่ถือได้ว่า บุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ดังนั้น ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรกลุ่มนี้ จะมีผลต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นอย่างมาก บทบาทหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มนี้จะเป็นไป

ในรูปแบบของการให้การสนับสนุน หรือการปฏิบัติงานตามแนวทางหรือรูปแบบของการให้การสนับสนุน หรือการปฏิบัติงานตามแนวทางหรือรูปแบบที่โรงเรียนกำหนด เช่น เป็นวิทยากร ในชุมชนการนำการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีให้แก่ชุมชน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี นิตยจินต์ (2542) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนท่าใหม่ พุทธสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล จำนวน 70 คน พบว่า ปัญหาการบริหารงาน ความเห็นของครูผู้สอนกับผู้บริหารแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเข้ม คูป้อง (2540) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการ โรงเรียน จำนวน 309 คน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการ โรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ ภูมิวารินทร์ (2547) ได้ศึกษา ปัญหาแนวทางพัฒนาการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามอายุโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับอายุมาก คือ มากกว่า 50 ปี จะมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้งในด้านการให้บริการชุมชน ด้านการได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน มากกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุน้อย คือ 25-50 ปี และน้อยกว่า 25 ปี ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยทิพย์ อัมหาร (2557) ได้ศึกษา การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด (ประจวบอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามอายุ ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียน

ในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ทุกโรงเรียนทั้งขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนเนื่องจาก โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ต้องร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรในท้องถิ่น วัสดุ อุปกรณ์กำลังกาย และกำลังทรัพย์จากชุมชน เพื่อมาใช้พัฒนาโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ หรือการเรียนการสอนทำให้ทุกโรงเรียน เล็งเห็นความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิตกา วงศ์กุลพิลาส (2555) ได้ศึกษา การบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ในอำเภอเมืองคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาตราด จำนวน 135 คน พบว่า โดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดของ โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการให้บริการชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้ บริการด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ และการประสานงานกับสถานีอนามัยในการจัดบริการ ด้านสุขภาพและอนามัยให้แก่ักเรียนและประชาชนเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
2. ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการเชิญผู้นำ ทางศาสนาในท้องถิ่นให้เป็นที่ปรึกษา ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และควรมีการใช้ แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. ด้านบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาส ให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
4. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนควรรนำความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชนเพื่อประกอบอาชีพ และจัดให้นักเรียนร่วมพัฒนา ความสะอาดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น

5. ด้านการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์ และการจัดให้มีบุคลากรไว้คอยต้อนรับบริการผู้ติดต่อกับทางโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อแก่ชุมชนมากยิ่งขึ้น

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

3. ควรศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยการวิจัยเชิงคุณภาพกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จากผู้บริหารและครูที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี

4. ควรศึกษารูปแบบการเสริมสร้างการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชวนะชัย เพชรพิรุณ. (2549). สภาพการดำเนินการบริหารการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2541). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ชานูวัฒน์ สุดสาคร. (2547). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอคลองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดาวประกาย สายแก้ว. (2556). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- น้ำค้าง ปัดตะ. (2558). การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านนายอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัณฑิตกา วงศ์กุลพิลาศ. (2555). การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเข้ม คูป้อง. (2540). การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ประพันธ์ ภูมิวารินทร์. (2547). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรทิพย์ เฟื่องฟูง. (2542). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญญา ย้อยดา. (2547). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. (2539). รายงานการวิจัยสาขาวิทยการบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่. กรุงเทพฯ: สารสนเทศมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพิน อัฐโส. (2556). การบริหารงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพล สังขะวิไล. (2550). การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเชียรรัตน์ พึ่งกลิ่น. (2545). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิลป์ชัย ผลกล้า. (2540). การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในตัวอำเภอชายแดนจังหวัดสงขลา. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- ศุภรัตน์ ปึ้งช้อ. (2558). *สภาพการบริหารงานงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาลกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2523). *การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์.*
- สนั่น นุชพงษ์. (2548). *ปัญหาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัยเขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สมชาย สุกเลิศ. (2550). *ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สัน สุขม่วง. (2546). *ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 2525. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). *การวิจัยและพัฒนาระบบประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.*
- สุมาลี นิตยจินต์. (2542). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนท่าใหม่ “พุทธสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สุริยัน นนทศักดิ์. (2543). *โรงเรียนและชุมชน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน.*

- โสภา จาปาโอ๊ก. (2548). *ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อรรถพร ผดุงศักดิ์ชยกุล. (2547). *การมีส่วนร่วมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อาชญัญญ์ อิศรกุล. (2545). *ปัญหาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อำนาจ คงทอง. (2540). *การศึกษาปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.*
- Cornbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Happer Collins.
- Craft, R. C. (1988). Community attitudes toward education and level of participation in school affairs. *Dissertation Abstracts International*, 49(7), 1633-A.
- Esposito, J. P. (1992). Perceptions of publics school held by adult residents of the city of Fredericksburg, virginia. *Dissertation Abstracts International*, 53(3), 679-679-680-A.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: Happer Collins.
- Green, C. V. (1994). The community-school nexus: The challenge of planning sustainable school facilities. *Dissertation Abstracts International*, 32(2), 510-A.
- Hakanen, F. (1974). An investigation of School-community communication in vermilion south dakota, district 5. *Dissertation Abstracts International*, 35(12), 6004-A.
- Harris, B. M. (1975). *Supervisory behavior in education* (2rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Hefferman, A. N. (1992). *Perceptions of involvement of parent and community members.* New York: Harper Collin.

- Jacobson, P. B. (1963). *The effective school principle*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Krcjce, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activity. *Education and Psychological Measurement, 30*(3), 608-610.
- Lee, Y. N. (1984). The educators viewpoint on the function of school community relation and their roles in it. *Dissertation Abstracts International, 45*(3),709-A.
- Likert, R. (1987). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.
- Schaeffer, J. A. (1992). Effective parent involvement in secondary school of texas identified as exemplary 1982-1989. *Dissertation Abstracts International, 53*(6), 1757-A.
- Stoops, E., & Rafferty, M. L. (1961). *Practice and trends in school administration*. New York: Ginn.
- Sumtion, M. R. (1996). *School community relations*. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.0654

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

14 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพาทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ดังรายนามต่อไปนี้

นายสมานมิตร ชูชีวารหัส 58920640

งานนิพนธ์เรื่อง: การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
ของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.0655

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

17 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นายสมานมิตร ชูชีวารหัส 58920640

งานนิพนธ์ เรื่อง: การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.0656

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

25 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นายสมานมิตร ชูชีวา รหัส 58920640

งานนิพนธ์เรื่อง: การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

2. ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check list) ประกอบด้วย สถานภาพ อายุ ขนาด โรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

สมานมิตร ชูชีวา

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. สถานภาพ
  - ผู้บริหารโรงเรียน
  - ครูผู้สอน
2. อายุ
  - น้อยกว่า 25 ปี
  - 25-50 ปี
  - มากกว่า 50 ปี
3. ขนาดโรงเรียน
  - เล็ก
  - กลาง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนเพียงระดับเดียวใน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การให้บริการชุมชน					
1. การให้บริการแก่ชุมชนด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพต่างๆ					
2. การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือเทคโนโลยีใหม่ๆแก่ชุมชน					
3. ครูและนักเรียนออกไปช่วยงานพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่างๆ					
4. การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในโรงเรียน					
5. การให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ใช้ในกิจกรรม					
6. การจัดบริเวณโรงเรียนสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจแก่ประชาชน					
7. การประสานงานกับสถานีนามัยในการจัดบริการด้านสุขภาพและอนามัยให้แก่นักเรียนละประชาชน					
8. การให้บริการด้านความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน					
การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน					
9. การให้ชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียนจัดขึ้น					
10. การได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงานจากชุมชน					
11. การได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากชุมชน					
12. การได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์จากชุมชน					
13. การเชิญบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรในโรงเรียน					
14. การเชิญผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นให้เป็นที่ปรึกษา ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม					
15. การใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน					

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
16. ชุมชนสนใจที่จะเข้ารับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา					
17. คณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน					
18. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดมทรัพยากรในชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น					
19. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนในการกำกับติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน					
20. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนจัดทำสาระหลักสูตร การจัดกิจกรรม ให้สนองตอบความต้องการของชุมชน					
การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน					
21. การให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประกวดต่างๆที่ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้น					
22. การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม เช่น การแข่งกีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ					
23. การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการประชุมชี้แจงแก่ประชาชน					
24. การจัดกิจกรรมด้านประเพณี วัฒนธรรม หรือกิจกรรมทางศาสนาร่วมกับชุมชน					
25. การจัดให้นักเรียนร่วมพัฒนาความสะอาดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและชุมชน					
26. การนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชนเพื่อประกอบอาชีพ					

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
27. การร่วมกับหน่วยงานอื่นในการจัดบริการด้านสุขภาพ อนามัย การรักษาพยาบาลให้แก่ประชาชนในชุมชน					
28. การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน					
การประชาสัมพันธ์กับชุมชน					
29. การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบาย แนวทาง ปฏิบัติงานของ โรงเรียน					
30. การจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร หรือกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน					
31. การจัดให้มีการออกเสียงตามสบายในเรื่องต่างๆแก่ชุมชน					
32. การจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบ					
33. การจัดให้มีรายงานผลการตรวจสอบสุขภาพให้แก่ผู้ปกครอง ทราบ					
34. การจัดให้มีการแสดงนิทรรศการทางวิชาการ เพื่อแสดงผลงานให้ผู้ปกครองทราบ					
35. การเชิญประชาชนในชุมชนเยี่ยมชมกิจกรรมของ โรงเรียน					
36. การประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของ โรงเรียนใน โอกาสต่าง ๆ					
37. การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์					
38. การจัดให้มีบุคลากรไว้คอยต้อนรับบริการผู้ติดต่อกับ ทางโรงเรียน					
39. การจัดให้มีศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลแก่ชุมชน					
40. การจัดให้มีการรวบรวมและเผยแพร่ประวัตินักเรียนดีเด่น ผ่านทางวารสารของ โรงเรียน					

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item objective congruence index: IOC)

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของระหว่างข้อความกับการบริหารความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1

ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9.	+1	+1	0	2	.67	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14.	+1	+1	0	2	.67	ใช้ได้
15.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 22 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.69	21	.57
2	.64	22	.64
3	.50	23	.47
4	.45	24	.70
5	.55	25	.55
6	.58	26	.67
7	.63	27	.63
8	.44	28	.65
9	.64	29	.58
10	.66	30	.55
11	.67	31	.61
12	.67	32	.50
13	.60	33	.69
14	.65	34	.58
15	.72	35	.54
16	.62	36	.52
17	.66	37	.56
18	.61	38	.52
19	.63	39	.60
20	.52	40	.59

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96